

Erstatningsnævnet

Årsberetning

2009

Erstatningsnævnet
Civilstyrelsen, Gyldenløvesgade 11, 2. sal, 1600 København V
Telefon 33 92 33 34 Telefax 39 20 45 05
erstatningsnaevnet@erstatningsnaevnet.dk
www.erstatningsnaevnet.dk

1	Indledning	4
2	Lovgrundlaget og nævnets sammensætning	5
3	Sekretariatet og sekretariatets arbejde	5
4	Talmæssige oplysninger vedrørende 2009	6
5	Opfyldelse af nævnets og sekretariatets mål for 2009	8
6	Hvad betaler nævnet erstatning for?	8
7	Konkrete afgørelser fra nævnet	9
7.1	Indledning	9
7.2	Offererstatningslovens § 1 – lovens område	9
7.2.1	Nævnets stillingtagen til, om skaden skyldes en overtrædelse af straffeloven.....	9
7.2.2	Særligt om plejepersonales mv. tilskadekomst i arbejdstiden.....	14
7.2.3	Personskade	15
7.2.4	Direkte og indirekte skadelidte	15
7.2.5	Årsagssammenhæng og påregnelighed	16
7.2.6	Straffelovsovertrædelser begået i udlandet	17
7.2.7	Tingsskade og formueskade	19
7.3	Offererstatningslovens § 6	20
7.4	Offererstatningslovens § 6 a	20
7.4.1	Nedsættelse på grund af egen skyld eller accept af risiko	20
7.4.2	Den almindelige erstatningsretlige tabsbegrænsningspligt	21
7.5	Offererstatningslovens § 7	21
7.6	Offererstatningslovens § 10	22
7.6.1	For sen eller manglende politianmeldelse	22
7.6.2	Medvirken til politiets opklaring af sagen	24
7.6.3	Krav ikke gjort gældende i retten under straffesagen.....	25
7.7	Offererstatningslovens § 11 A	25
7.8	Offererstatningslovens § 13 – 2 års-fristen	26
7.9	Offererstatningslovens § 14, stk. 1, - sagens oplysning for nævnet	27
7.10	Offererstatningslovens § 18 – krav om tilbagebetaling af udbetalt erstatning / godtgørelse	27
7.11	Erstatningsansvarslovens § 1	28
7.11.1	Helbredelsesudgifter	28
7.11.2	"Andet tab"	29
7.12	Erstatningsansvarslovens § 3	30
7.12.1	Godtgørelse for svie og smerte. Godtgørelse i særlige tilfælde, selv om skadelidte ikke er syg	30
7.13	Erstatningsansvarslovens § 5	31
7.13.1	Erstatning for erhvervsevnetab – varig nedsættelse af skadelidtes evne til at skaffe sig indtægt ved arbejde	31
7.14	Erstatningsansvarslovens § 7 – fastsættelse af erhvervsevnetaberstatning	31
7.14.1	Fastsættelse af årsløn	31

7.15	Erstatningsansvarslovens § 12 – erstatning for begravelsesudgifter og erstatning for tab af forsøger	32
7.16	Erstatningsansvarslovens § 14 a - overgangsbeløb	32
7.17	Erstatningsansvarslovens § 18	33
7.18	Erstatningsansvarslovens § 26, stk. 1 og 2, - tortgodtgørelse	33
7.18.1	Frihedsberøvelse	33
7.18.2	Vold, trusler og lignende	34
7.18.3	Forbrydelser mod kønssædeligheden mv.....	34
7.18.4	Erstatningsansvarslovens § 26, stk. 3, - krænkelsgodtgørelse.....	38
7.19	Erstatningsansvarslovens § 26 a – godtgørelse til efterladte	39
7.20	Forældelse	41
7.20.1	Særligt om forældelse i sager om seksuelle overgreb mod børn og unge mennesker	42
Bilag 1	- Oversigt over forekomsten af de enkelte straffelovsovertrædelser i 2009-2007	46
Bilag 2	- Oversigt over tilkendte erstatninger mv. i 2009-2007 fordelt på erstatningsposter ..	47
Bilag 3	- Oplysninger om meddelte afslag i 2009	49
Bilag 4	- Oplysninger om afslagsgrunde i 2009	50

1 INDLEDNING

Efter Erstatningsnævnets forretningsorden skal nævnet hvert år inden den 1. juli afgive en beretning til justitsministeren om nævnets virksomhed i det foregående år. Beretningen skal offentliggøres.

Denne beretning foreligger hermed for året 2009. Beretningen redegør for nævnets sammensætning samt nævnets og sekretariatets arbejde i løbet af beretningsåret. Beretningen indeholder desuden resumé af en række konkrete afgørelser fra nævnet til belysning af nævnets praksis ved administrationen af lov om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser – i det følgende offererstatningsloven.

Det er Erstatningsnævnets håb, at beretningen kan medvirke til at udbrede kendskabet til offererstatningsloven, og til hvordan den administreres.

På www.erstatningsnaevnet.dk er denne årsberetning, ligesom årsberetningerne for 1999-2008, tilgængelig. På hjemmesiden findes i øvrigt en del andet materiale om nævnet.

København, den 08-06-2010

M. Lerche
Nævnensformand

2 LOVGRUNDLAGET OG NÆVNETS SAMMENSÆTNING

Erstatningsnævnet blev etableret i 1976. Nævnet træffer afgørelser vedrørende ansøgninger om erstatning i henhold til offererstatningsloven, lovbekendtgørelse nr. 688 af 28-06-2004 med senere ændringer.

Nævnet består af tre medlemmer og har i 2009 haft følgende sammensætning:

- ❖ Landsdommer Michael Lerche (formand)
- ❖ Tidligere ankechef i Ankestyrelsen Karen de Brass (efter indstilling fra Velfærdsministeriet, nu Socialministeriet), og
- ❖ Advokat Klaus Kastrup-Larsen (efter indstilling fra Advokatrådet).

Som stedfortræder for formanden har landsdommer Otto Hedegaard Madsen været udpeget. Ankechef Anette Hummelshøj har været udpeget som stedfortræder for tidligere ankechef Karen de Brass og advokat Mads Krarup som stedfortræder for advokat Klaus Kastrup-Larsen.

Nævnet har i 2009 afholdt 11 møder, hvorunder der er behandlet omkring 200 sager. Nævnets medlemmer har herudover modtaget omkring 750 sager i cirkulation, jf. afsnit 3 nedenfor.

3 SEKRETARIATET OG SEKRETARIATETS ARBEJDE

Sagsbehandlingen i nævnet varetages af et sekretariat. Sekretariatet har siden den 15-10-2004 udgjort en enhed under Civilstyrelsen, der er en styrelse under Justitsministeriet.

Sekretariatet sørger for sagernes forberedelse, herunder i fornødent omfang udarbejdelse af et resumé af sagen og en indstilling til nævnet om sagens afgørelse. Når en indstilling er udarbejdet, vurderes sagen af sekretariatschefen eller af dennes souschef og herefter af nævnet, enten ved cirkulation af resuméet og indstillingen blandt nævnets medlemmer eller på et møde. I henhold til forretningsordenen kan visse sagstyper dog afgøres af formanden alene uden forelæggelse for nævnet. En række sager kan desuden afgøres af sekretariatschefen alene uden forelæggelse for formanden eller nævnet. Endelig har den enkelte sagsbehandler en vis adgang til selv at afgøre en række nøje afgrænsede sager.

Sekretariatet har siden maj 2007 været ledet af cand. jur. Ditte Marie Nørgård. Indtil 01-08-2009 har specialkonsulent Per Vesten Pedersen fungeret som souschef. Specialkonsulent Jeanette Wulf-Andersen overtog denne stilling fra den 01-11-2009. Herudover har sekretariatet bestået af 7 juridiske fuldmægtige, 1 kontorfuldmægtig samt et antal juridiske studerende. Desuden har 1-3 fuldmægtige fra Justitsministeriets departement gjort delt tjeneste i nævnet ca. 1 dag om ugen hver. Om de nærmere personalemæssige forhold i sekretariatet i 2009 henvises der i øvrigt til afsnit 4 nedenfor.

Overtandlæge, lic. odont. Troels B. Folkmar, Aarhus Universitetshospital, har siden 2005 været tilknyttet nævnet som tandlægekonsulent. Herudover har nævnet indgået aftaler med 3 speciallæger i henholdsvis neurologi (overlæge Claus Madsen, Odense Universitetshospital, ortopædkirurgi (overlæge Jens-Erik Varmarken, Næstved Sygehus) og psykiatri (cheflæge Jørgen Achton Nielsen, Aalborg Psykiatriske Sygehus) om konsulentbistand i konkrete sager, hvor nævnet har behov for en lægelig vurdering af f.eks. årsagssammenhængen mellem ansøgers tilskadekomst ved en straffelovsovertrædelse og ansøgers fysiske eller psykiske helbredstilstand.

4 TALMÆSSIGE OPLYSNINGER VEDRØRENDE 2009

Erstatningsnævnet har i 2009 modtaget i alt 3.341 nye sager mod 3.080 nye sager i 2008.

Tabellen nedenfor viser udviklingen i antallet af modtagne ansøgninger i årene 2005-2009:

	2005	2006	2007	2008	2009
Modtagne ansøgninger	3.437	3.475	3.114	3.080	3.341

Tabellen nedenfor viser udviklingen i antallet af ikke ekspederede nye sager ved årets udgang i perioden 2005-2009:

	2005	2006	2007	2008	2009
Ikke ekspederede nye sager ultimo året	1.253	173	202	243	342

I 2009 traf Erstatningsnævnet 4.552 afgørelser mod 4.613 afgørelser i 2008.

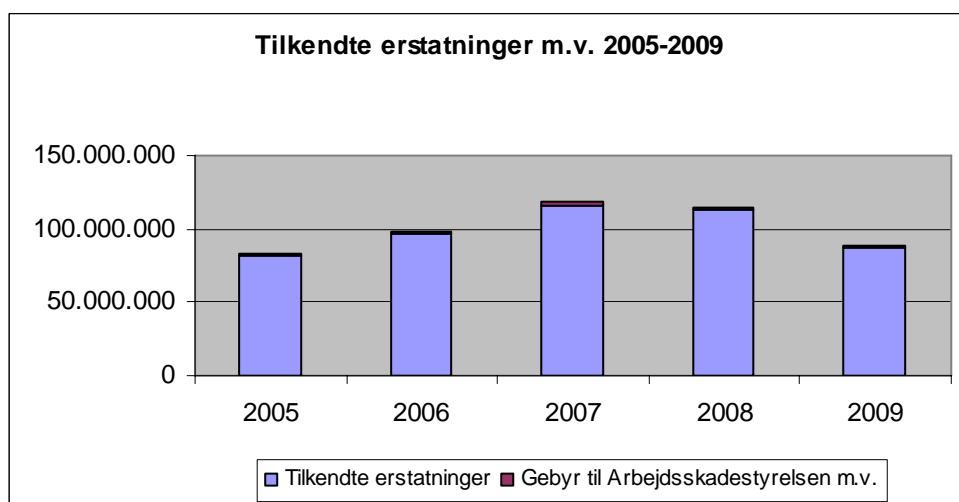
For de sager, i hvilke nævnet traf endelig afgørelse i 2009, udgjorde den gennemsnitlige sagsbehandlingstid 70 kalenderdage. I 20 pct. af sagerne traf nævnet afgørelse senest 10 dage efter modtagelsen af sagen i nævnet. 50 pct. af sagerne blev afgjort senest 42 dage efter sagens modtagelse i nævnet, og 80 pct. af sagerne var afgjort inden 113 dage.

Nævnet har i 2009 tilkendt erstatning med i alt 86.919.800 kr. I 2008 var tallet 113.005.292 kr. Hertil kommer gebyrer til Arbejdsskadestyrelsen, honorarer for lægeerklæringer mv. med i alt 1.586.598 kr. Tilsammen 88.506.398 kr. I 2008 var tallet 115.058.656 kr. Erstatningsbeløbene udbetales ikke direkte fra Erstatningsnævnet,

men udbetales efter nævnets anvisning af vedkommende politidirektør. Rigspolitiet har oplyst, at der i 2009 er udbetalt i alt 118.748.979 kr.¹ Den tilsvarende udbetaling fra politiet af erstatningsbeløb m.v. fra Erstatningsnævnet udgjorde i 2008 123.126.757 kr. Der har således fra 2008 til 2009 været et fald i udbetaling af erstatningsbeløb fra politiet. Dette skyldes bl.a., at de tilkendte erstatninger tillige med gebyrer i 2009 er faldet med ca. 26,5 mio. kr. Faldet skyldes, at nævnet i 2009 har udbetalt ca. 12 mio. kr. mindre i erhvervsevnetabserstatning og ca. 14 mio. kr. mindre i godtgørelse for varigt mén. Det er nævnets opfattelse, at faldet formentlig beror på, at nævnet ved statistiske tilfældigheder har modtaget færre udtalelser fra Arbejdsskadestyrelsen om varigt mén og erhvervsevnetab end sædvanligt. Niveaueet for tilkendelser af erstatning for erhvervsevnetab og godtgørelse for varigt mén vil i 2010 nok være som før 2009². Det bemærkes i den forbindelse, at nævnet særligt i sager om erhvervsevnetabserstatning tilkender beløbsmæssigt store erstatninger, ofte over 1 mio. kr.

Det er endvidere oplyst, at det i medfør af offererstatningslovens § 17 i 2009 er lykkedes politiet at inddrive i alt 2.865.357 kr. fra skadevolderne, svarende til ca. 2,4 pct. af det beløb, der inkl. renter i alt er udbetalt i 2009 til ansøgerne via politiet. I 2008 lykkedes det politiet at inddrive 3.138.705 kr., svarende til ca. 2,5 pct. af de udbetalte beløb.

Udviklingen i de tilkendte erstatninger uden renter i årene 2005-2009 fremgår af figuren nedenfor:

Som bilag 2 til årsberetningen er endvidere vedhæftet et skema, der viser fordelingen af de tilkendte erstatninger fra staten i 2009 på de enkelte erstatningsposter mv.

Da Erstatningsnævnets sekretariat organisatorisk udgør en enhed under Civilstyrelsen, har sekretariatet ikke nogen særskilt bevilling. Oplysninger om Erstatningsnæv-

¹ Ifølge Rigspolitichefen er det alene muligt at oplyse det samlede beløb *inkl. renter*, som politiet i 2009 har udbetalt i henhold til offererstatningsloven.

² Således modtog nævnet 201 udtalelser i 2008 mod kun 112 udtalelser i 2009 fra Arbejdsskadestyrelsen

nets økonomiske forhold i 2009 skal derfor søges i Civilstyrelsens årsrapport for dette år.

5 OPFYLDDELSE AF NÆVNETS OG SEKRETARIATETS MÅL FOR 2009

Målet for 2009 var, at den gennemsnitlige sagsbehandlingstid maksimalt måtte være 90 kalenderdage, samt at 80 pct. af sagerne skulle være afgjort på maksimalt 110 kalenderdage i Erstatningsnævnets sekretariat. I disse måltal skal ikke medregnes den tid, der eventuelt medgår til høring af Arbejdsskadestyrelsen. Endelig var det målet, at sagsbeholdningen (det vil sige alle de sager, som endnu ikke er afgjort) maksimalt måtte udgøre 1.100 sager.

Nævnet og sekretariatet har ikke fuldt ud opfyldt disse mål i 2009, idet den gennemsnitlige sagsbehandlingstid udgjorde 70 dage, 80 pct. af sagerne blev afgjort på 113 dage, og idet sagsbeholdningen ved udgangen af 2009 var på 1.383 sager.

6 HVAD BETALER NÆVNET ERSTATNING FOR?

Erstatningsnævnet betaler erstatning for personskade som følge af overtrædelser af straffeloven og for visse afgrænsede personlige ejendele, der er blevet ødelagt, samt mindre kontantbeløb, som mistes i forbindelse med straffelovsovertrædelser. Nævnet betaler ikke i øvrigt erstatning for tingsskade, medmindre straffelovsovertrædelser er begået af den personkreds, der er nævnt i offererstatningslovens § 3, som hovedsageligt omfatter personer, der er tvangsanbragt i institutioner under Kriminalforsorgen. Nævnet betaler ikke erstatning i forbindelse med færdselsforseelser, overtrædelse af ordensbekendtgørelsen eller andre lovovertrædelser, der ikke er omfattet af straffeloven.

I det omfang ansøgerens krav betales af skadevolderen eller arbejdsskadesikringen, betaler nævnet ikke erstatning. Dette følger direkte af bestemmelserne i offererstatningslovens § 7, stk. 1, og arbejdsskadesikringslovens § 77 (erstatningsansvarslovens § 30). Nævnet betaler heller ikke erstatning for konkrete udgifter, f.eks. helbredelsesudgifter og udgifter som følge af beskadiget beklædning, hvis disse udgifter dækkes af ansøgerens forsikringsselskab eller andre, jf. herved offererstatningslovens § 7, stk. 1.

I øvrigt betaler nævnet erstatning efter dansk rets almindelige regler. Det betyder blandt andet, at erstatningen udmåles efter reglerne i erstatningsansvarsloven, og at nævnet har mulighed for at nedsætte erstatningen eller helt lade den bortfalde, hvis ansøgeren har udvist egen skyld, der berettiger til det. Se afsnit 7.4.1 om nævnets praksis i sager om nedsættelse på grund af egen skyld.

7 KONKRETE AFGØRELSER FRA NÆVNET

7.1 INDLEDNING

I det følgende er refereret afgørelser, som nævnet har fundet er af mere almen eller principiel betydning. Som påpeget i tidligere årsberetninger, kan der ved en sådan gennemgang af udvalgte sager ikke være tale om noget repræsentativt udsnit af de flere tusind sager, som nævnet har påkendt i 2009.

For yderligere belysning af reglerne i offererstatningsloven og af Erstatningsnævnets praksis kan der f.eks. henvises til nævnets tidligere årsberetninger, der – for så vidt angår beretningerne for 1999-2008 – findes på nævnets hjemmeside samt til Gerd Sinding og Michael Lerche i Offererstatningsloven med kommentarer, 1. udg., 2005.

7.2 OFFERERSTATNINGSLOVENS § 1 – LOVENS OMRÅDE

7.2.1 Nævnets stillingtagen til, om skaden skyldes en overtrædelse af straffeloven

Nævnet betaler kun erstatning for skader, der er sket som følge af en overtrædelse af straffeloven.

Efter § 6, stk. 2, i forretningsorden for Erstatningsnævnet, jf. bekendtgørelse nr. 787 af 12-08-2005, fremsender politiet først ansøgningen til nævnet ved sagens afslutning. Dog kan sagen fremsendes, forinden den er færdigbehandlet hos politiet, anklagemyndigheden eller domstolene, såfremt forholdene taler for det.

Nævnet har i 2009 modtaget flere sager fra politiet, som ikke var færdigbehandlet, typisk fordi politiet ikke har kunnet sigte nogen og ikke har udsigt til en snarlig opklaring af sagen. Der har ofte været tale om sager med skudofre:

N.j.nr. 09-520-13318 og 09-520-14798: Ansøgerne i de to sager var begge udsat for en skudepisode på et værtshus.

Uagtet at sagerne ikke er endeligt afsluttet hos politiet, har nævnet påbegyndt sin sagsbehandling under hensyn det af politiet oplyste om, at efterforskningen i sådanne sager typisk strækker sig over meget lang tid, at der ikke er nogen sigtede i sagen, og at sagen teknisk set er at betragte som stillet i bero.

Nævnet har således udbetalt erstatning og godtgørelse til ansøgerne, og sagerne beror nu på, om ansøgerne har yderligere krav.

Hvis det ikke er afgjort ved dom, om skaden er sket som følge af en overtrædelse af straffeloven, foretager nævnet en selvstændig vurdering af, hvorvidt den anmeldte hændelse falder inden for straffelovens område, både for så vidt angår det objektive gerningsindhold og den subjektive tilregnelser. Der er tale om en konkret vurdering i den enkelte sag under inddragelse af alle sagens oplysninger, herunder f.eks. vidne-

afhøringer, gerningsstedsundersøgelser, videooptagelser, lægelige undersøgelser og tekniske beviser mv., der er tilvejebragt gennem politiets efterforskning samt nye oplysninger, som fremkommer under nævnsbehandlingen.

N.j.nr. 08-520-11821 Ansøger anmeldte til politiet, at hun under en fest blev udsat for en voldtægt begået af 4 unge mænd. Politiet indstillede efterforskningen i sagen, da de udpegede gerningsmænd alle var under 15 år.

Nævnet afslog ansøgers ansøgning, da det ikke med tilstrækkelig sikkerhed kunne antages, at ansøger havde været udsat for en straffelovsovertrædelse. Nævnet fandt ikke, at det med tilstrækkelig sikkerhed kunne lægges til grund, at de udpegede gerningsmænd havde haft forsæt til at begå voldtægt. Nævnet lagde ved afgørelsen vægt på, at ansøger forklarede til politiet, at hun havde kæmpet imod, hvorimod de udpegede gerningsmænd samstemmende forklarede, at ansøger frivilligt medvirkede til samlejerne. Nævnet lagde endvidere vægt på, at der var tale om påstand mod påstand. Efter en samlet vurdering fandt nævnet det ikke tilstrækkeligt godtgjort, at ansøger havde været udsat for en straffelovsovertrædelse.

Se modsat **n.j.nr. 09-520-12051**, omtalt under afsnit 7.18.3 som et eksempel på, at nævnet fandt det godtgjort, at ansøger havde været udsat for en straffelovsovertrædelse.

Nævnet er ikke bundet af politiets og anklagemyndighedens vurdering af, om der antages at være begået et strafbart forhold mod ansøger, men vurderingen fra politi og anklagemyndighed vil normalt være vejledende for nævnet:

N.j.nr. 08-520-11529 Ansøgeren havde anmeldt, at han efter et færdselsuheld var blevet udsat for vold af 2 personer fra den påkørende bil. Disse personer var efter færdselsuheldet løbet over til ansøgerens bil og havde tildelt ansøgeren, som efter uheldet stadig sad i bilen, slag i hovedet. Nævnet fandt det ikke tilstrækkeligt godtgjort, at ansøgeren havde været udsat for en straffelovsovertrædelse. Nævnet lagde ved afgørelsen vægt på, at der var modstridende forklaringer i sagen, idet de sigtede havde nægtet volden. Nævnet lagde endvidere vægt på, at der var flere vidner til færdselsuheldet, men ingen af disse kunne bekræfte voldsepisoden. Derudover lagde nævnet vægt på, at ansøgerens skader ikke med sikkerhed kunne henføres til en voldsepisode, da ansøgeren kort forinden hændelsen havde været udsat for et færdselsuheld. Endelig tillagde nævnet det vægt, at politiet i sagen havde besluttet at opgive at rejse tiltale, da videre forfølgning ikke kunne ventes at føre til, at de sigtede fandtes skyldige til straf.

N.j.nr. 09-520-12441 Ansøger havde anmeldt til politiet, at hun af A og B blev lokket i et baghold og herefter blev tildelt skub og slag på kroppen samt blev skubbet ind i en dør. Politiet valgte at opgive at rejse tiltale mod A og B, da videre forfølgning ikke kunne antages at føre til straf for overtrædelse af straffeloven.

Nævnet afslog ansøgers ansøgning om erstatning, idet det ikke med tilstrækkelig sikkerhed kunne antages, at skaden var sket ved en overtrædelse af straffeloven. Nævnet lagde ved sin afgørelse vægt på, at A og B havde erkendt at have tildelt ansøger et skub, men at det ikke med sikkerhed kunne antages, at dette skub kunne henføres til straffelovens § 244 eller andre bestemmelser i straffeloven. Nævnet fandt endvidere ikke, at det var sandsynliggjort, at ansøger var blevet skubbet ind i en dør. Nævnet lagde endelig vægt på, at politiet havde valgt at opgive at rejse tiltale mod A og B.

I n.j.nr. 09-520-12618 fandt nævnet, at forholdet var omfattet af offererstatningsloven, selv om skadevolder kun blev dømt for overtrædelse af ordensbekendtgørelsen:

Ansøger og skadevolder havde en uoverensstemmelse på en p-plads, hvorunder skadevolder skubbede ansøger så kraftigt, at hun faldt. Skadevolder blev sigtet for overtrædelse af ordensbekendtgørelsen, og han vedtog at betale et bødeforelæg på 1.500 kr. Nævnet lod forholdet være omfattet af offererstatningsloven. Nævnet lagde vægt på, at skadevolder erkendte at have skubbet ansøger, uden at hun forinden fysisk havde angrebet ham, ligesom skubbet var så kraftigt, at ansøger faldt og brækkede venstre håndled.

I n.j.nr. 09-520-13548 var skadevolder afgået ved døden efter at være blevet påkørt af ansøger:

Politiet indstillede efterforskningen mod ansøger, idet man ikke mente, at ansøger havde handlet strafbart. Ansøger havde forklaret, at manden pludselig kom ind i bilens lyskegle. Politiets efterforskning bekræftede ansøgers forklaring, som også viste, at skadevolder havde været meget beruset på påkørselstidspunktet. Ansøger blev svært lammet efter uheldet.

Skadevolders forsikringsselskab afslog skadelidtes ansøgning om erstatning og godtgørelse, fordi skadevolder havde været meget beruset, da han gik midt ude på vejen.

Nævnet fandt, at forholdet var omfattet af straffelovens § 249 og dermed af offererstatningsloven, idet den afdøde skadevolder havde handlet uagtsomt og dermed ansvarspådragende ved at opholde sig midt på kørebanelen. Det blev tillige tillagt betydning ved afgørelsen, at ansøger havde pådraget sig en alvorlig personskade.

Hvis nævnet i forbindelse med sin vurdering af, om der foreligger en overtrædelse af straffeloven, ikke finder sagen tilstrækkeligt oplyst gennem politiets efterforskning, har nævnet mulighed for at bede politiet om at foretage yderligere afhøringer af vidner mv. eller at gennemføre undersøgelser af gerningsstedet mv. Dette fremgår bl.a. af pkt. 8 i Justitsministeriets cirkulæreskrivelse nr. 9558 af 26-08-2005 til politiet og anklagemyndigheden om indsendelse af sager til Erstatningsnævnet.

Nævnet har endvidere i flere tilfælde indhentet videooptagelser og lignende fra tilskadekomsten for selvstændigt at vurdere, om der var tale om en straffelovsovertrædelse over for ansøger:

N.j.nr. 09-520-12445: Ansøger var en ung pige, som oplyste, at hun var blevet voldtaget af en mand, da hun var 17 år gammel. Ansøger var efter sin forklaring blevet lovet en modelkarriere, og voldtægten skulle være sket, mens ansøger havde opholdt sig i mandens fotostudie. Ansøger havde genkendt manden i et dokumentarprogram om udnyttede piger og meldte herefter, 4 ½ år efter episoden, forholdet til politiet. Ansøger havde forklaret, at manden ikke havde anvendt fysisk vold eller tvang, men havde virket truende i sin adfærd, og at samlejet var sket mod hendes vilje. Politiet opgav at rejse tiltale, fordi en straffelovsovertrædelse ikke kunne bevises. Manden havde til politiet indsendt en dvd-optagelse, der viste hændelsen. Nævnet anvendte dvd-optagelsen ved sin behandling af sagen. Optagelsen viste ingen tegn på vold, tvang eller truende adfærd. Ansøger viste på dvd'en ingen tegn på modvilje. Dvd'en blev således udslagsgivende for, at ansøger ikke havde sandsynliggjort, at hun havde været udsat for voldtægt. Ansøgers krav om erstatning og godtgørelse blev derfor afslået.

Nævnet har ligeledes i enkelte tilfælde forelagt sager for Retslægerådet med henblik på, at rådet kunne udtale sig om, hvorvidt ansøgers skader ud fra en lægelig vurdering mest sandsynligt kunne antages at være opstået ved et voldeligt overfald eller ved en ulykke, som ikke indebærer en straffelovsovertrædelse. Det drejer sig typisk om personer med hukommelsestab for tiden omkring skadens indtræden:

N.j.nr. 08-520-11621 Ansøger anmeldte til politiet, at hun var blevet overfaldet og forsøgt frastjålet sin taske. Hun kunne ikke huske noget i øvrigt fra overfaldet. Politiet indstillede efterforskningen, da gerningsmanden ikke kunne identificeres, og da det ikke var muligt at fastlægge sagsforløbet. Nævnet skulle vurdere, om ansøgers skader var sket som følge af en straffelovsovertrædelse. Nævnet besluttede at forelægge spørgsmålet for Retslægerådet, som udtalte, at ansøgers skader kunne være en følge af direkte vold forøvet af en anden person, men at det også kunne være følger efter fald eller en kombination af direkte vold og fald. Retslægerådet udtalte dog også, at nogle af ansøgers læsioner ikke var karakteristiske for et fald. Nævnet besluttede at lade forholdet være omfattet af offererstatningsloven.

N.j.nr. 06-520-00002 Ansøger blev fundet af en forbi passerende (A), som hjalp ham på hospitalet, hvor man konstaterede, at han havde kraniebrud. A forklarede ifølge politiets anmeldelsesrapport, at han havde set ansøger gå forvirret på en vej. Ansøgers cykel lå i nærheden. Der var nogle skrammer på højre side af sadlen på cyklen, men cyklen sås i øvrigt ikke at være blevet påkørt af et køretøj. Politiet beskrev hændelsen som formentlig et eneuheld på cykel.

Ansøger kunne ikke huske noget fra selve hændelsen, men forklarede, at han havde været ude og køre mountainbike i en skov. Da det begyndte at

blive mørkt, kørte han ud på cykelstien. Pludselig lå han på jorden og ledte efter sine briller. Han kunne huske, at der havde kørt to mountainbikere foran ham, men han vidste ikke, hvem de var. Han oplyste i forbindelse med denne afhøring, at han havde en svag mistanke om, at han kunne være blevet overfaldet, men at han ikke havde mistet nogen ejendele.

Politiet besluttede at lægge sagen i bero, idet det ikke havde været muligt at klarlægge omstændighederne ved uheldet.

Herefter kontaktede ansøger politiet og beskrev sin opfattelse af hændelsesforløbet. Det var nu hans konklusion, at han var blevet slået ned bagfra. Politiet besluttede efterfølgende at lægge sagen vedrørende anmeldelsen af vold i bero. Ansøger søgte herefter erstatning hos nævnet, som gav afslag på ansøgningen, idet nævnet ikke fandt det tilstrækkeligt godtgjort, at skaderne var sket i forbindelse med en straffelovsovertrædelse. Ansøger anmodede nævnet om at genoptage sagen, bl.a. under henvisning til, at han havde set 2 cyklister lige inden tilskadekomsten, og at han nu huskede, at den ene cyklist havde sagt til den anden "vi må se at komme væk" eller lignende. Nævnet fastholdt den tidligere afgørelse, og ansøger rettede herefter henvendelse til Folketingets Ombudsmand, som anmodede nævnet om en udtalelse i sagen. Ombudsmanden anmodede herunder om en udtalelse bl.a. om, hvorvidt ansøgers skader måtte antages at være uforenelige med ansøgers forklaring om, at han måtte være blevet overfaldet, eller omvendt uforenelige med en antagelse om, at han havde været udsat for et færdselsuheld (fald fra cyklen). Nævnet besluttede at genoptage sagen og anmodede herunder politiet om at genafhøre A samt om at besigtige det sted, hvor ansøger sagde, at han var kommet til skade. Efter genafhøring af A samt en fornyet besigtigelse oplyste politiet herefter, at politiet ikke fandt, at der var yderligere undersøgelsesmuligheder, hvorfor politiet ikke foretog sig yderligere i sagen.

Herefter anmodede nævnet Retslægerådet om en udtalelse i sagen, bl.a. hvorvidt de skader, der blev tilføjet ansøger ved hændelsen var forenelige med hans forklaring om, at tilskadekomsten var sket ved et voldeligt overfald. Retslægerådet udtalte, at ansøgers skader meget vel kunne skyldes aktiv stump vold, men at de lægelige oplysninger var så sparsomme, at en helt sikker tolkning af, hvorledes skaderne var sket, ikke var mulig. Retslægerådet oplyste i den forbindelse, at stump vold kan opdeles i aktiv stump vold, hvor et legeme, f.eks. hovedet, rammes af en stump genstand (kølle, stok hammer eller lignende), og passiv stump vold, hvor legemet, f.eks. hovedet, er i bevægelse og rammer mod et hårdt underlag.

Nævnet besluttede at anmode Arbejdsskadestyrelsen om en vejledende udtalelse om de samme spørgsmål, og Arbejdsskadestyrelsen udtalte bl.a., at det var styrelsens opfattelse, at skaderne opstod som følge af passiv stump vold, dvs. at hovedet havde været i bevægelse og havde ramt mod et hårdt underlag.

Nævnet fandt det efter en samlet afvejning fortsat ikke tilstrækkeligt sandsynliggjort, at ansøgers tilskadekomst var en følge af en straffelovsovertrædelse.

Nævnet lagde ved afgørelsen vægt på, at ansøgers mistanke om, at han havde været udsat for et overfald, ikke blev underbygget på afgørende måde af sagens faktiske omstændigheder, herunder de foreliggende vidneforklaringer, tekniske undersøgelser samt lægelige akter.

Nævnet lagde videre vægt på udtalelserne fra Retslægerådet og fra Arbejdsskadestyrelsen og fandt det ikke tilstrækkeligt sandsynliggjort, at ansøger havde været udsat for en straffelovsovertrædelse.

Folketingets Ombudsmand har efterfølgende gennemgået sagen og har ikke fundet anledning til at kritisere resultatet af nævnets afgørelse.

7.2.2 Særligt om plejepersonales mv. tilskadekomst i arbejdstiden

Plejepersonale, pædagoger, skolelærere og andre personalegrupper med særlige omsorgsfunktioner mv., der kommer til skade, fordi en patient, en elev o. lign. opfører sig voldsomt eller decideret voldeligt, udgør en særlig tilfældegruppe, jf. herved bl.a. nævnets årsberetning for 2003, afsnit 7.1.2. Da disse sager af behandlingsmæssige eller pædagogiske hensyn ofte ikke anmeldes til politiet, foreligger der hyppigt kun ansøgerens egen beskrivelse af hændelsesforløbet. Erstatningsnævnet indhenter derudover normalt en udtalelse fra arbejdsgiveren og indhenter arbejdsskadesagens akter, ligesom der ofte vil indgå beskrivelser af hændelsesforløbet fra kolleger i nævnets afgørelsesgrundlag. Endvidere vil nævnet afhængig af sagens konkrete omstændigheder kunne anmode politiet om at foretage afhøring af yderligere vidner til episoden eller af skadevolder, jf. ovenfor under pkt. 7.2.1.

Nævnet tager på dette grundlag stilling til, om nævnet kan dispensere fra kravet i offererstatningslovens § 10 om politianmeldelse, jf. afsnit 7.6.1 nedenfor.

Hvis nævnet dispenserer fra kravet om politianmeldelse, skal der dernæst tages stilling til, om det hændelsesforløb, der kan lægges til grund, udgør en overtrædelse af straffeloven. En hændelse må for at kunne anses for en straffelovsovertrædelse – og dermed omfattet af offererstatningsloven – være retsstridig, forsætlig og kvalificeret.

I den forbindelse må der tages hensyn til, at arbejde i plejesektoren og som pædagog mv. normalt involverer mere fysisk kontakt med personer end arbejde i andre brancher. Nævnet anser derfor ikke almindelig modstand i forbindelse med håndtering, fastholdelse eller lignende for at være retsstridig:

N.j.nr. 08-520-09222 Ansøger var på skadestidspunktet ansat på et hjem for borgere med fysiske handicaps og senhjerneskader. Det fremgik af arbejdsgiverens beskrivelse af hjemmet, at det er helt grundlæggende handlestrategier i personalets samarbejde med beboerne, at beboerne oplever forudsigelighed og struktur, at personalet handler ud fra beboerens

kompetencer i situationen, og at beboeren på trods af rammer og struktur i videst muligt omfang ikke oplever afvisninger eller modsigelser, og frem for alt at personalet er i stand til at ændre handlestrategier i situationen. Krav og rammer må således ikke fastholdes for enhver pris, da konflikter typisk opstår i de situationer, hvor beboerne ikke føler sig klar, og hvor reaktionen fra beboernes side kan være udadreagerende adfærd.

Det fremgik af arbejdsgiverens oplysninger, at episoden startede med, at ansøger skulle hjælpe skadevolder med at få børstet tænder. Skadevolder var imidlertid faldet i søvn, og da ansøger vækkede skadevolder, truede han og forsøgte at slå ansøger. Ansøger og en kollega forsøgte at få skadevolder med ud på badeværelset for at børste hans tænder. Skadevolder ønskede ikke at få børstet tænder, men ansøger og kollegaen fastholdt ham, således at ansøger holdt ham bagfra, mens kollegaen forsøgte at børste hans tænder. Skadevolder slog i denne forbindelse hovedet bagud og ramte ansøger i panden én gang.

Endelig fremgik det, at ansøger valgte at fortsætte forløbet omkring skadevolders aftentoilette – uanset at skadevolder protesterede.

Det var på baggrund af ovenstående nævnets opfattelse, at ansøger måtte antages at have været bekendt med skadevolders mulige aggressive adfærdsmønster og således kunne have taget højde herfor i sin adfærd overfor skadevolder på det omhandlede tidspunkt – efter at skadevolder var blevet vækket og havde virket truende over for ansøger. Herefter virkede gennemførelsen af tandbørstningen trods skadevolders protester at have været i strid med retningslinjerne om, at krav og rammer ikke må fastholdes for enhver pris. Herefter var det nævnets opfattelse, at hændelsen ikke gik udover, hvad ansøger efter det oplyste om skadevolders og de øvrige beboeres adfærdsmønster kunne forvente i den konkrete situation.

I kravet om forsæt ligger, at handlingen skal være "villet" i form af et bevidst angreb.

I kravet om, at handlingen skal være kvalificeret ligger, at der objektivt set skal være tale om egentlig vold, mens småtjatteri, skub o. lign. i disse situationer ikke anses for at være omfattet af straffeloven.

7.2.3 *Personskade*

Nævnet kan kun tilkende erstatning og godtgørelse, hvis ansøger har lidt personskade ved straffelovsovertrædelsen.

7.2.4 *Direkte og indirekte skadelidte*

Nævnet betaler som udgangspunkt kun erstatning til ansøgere, der er direkte forurettede ved en straffelovsovertrædelse. Det vil sige, at man ikke kan få erstatning, hvis man blot har været vidne til en straffelovsovertrædelse. Man kan imidlertid have været så tæt på begivenhedernes centrum, at man som indirekte skadelidte alligevel er

erstatningsberettiget. Der henvises herom bl.a. til årsberetningen for 2003, afsnit 7.1.3, 2006 afsnit 7.2.3, og 2008, afsnit 7.2.4.

7.2.5 Årsagssammenhæng og påregnelighed

For at kunne få erstatning efter offererstatningsloven må der i overensstemmelse med de almindelige erstatningsretlige regler være årsagssammenhæng mellem den begåede straffelovsovertrædelse og skaden, ligesom skaden må være en påregnelig følge af straffelovsovertrædelsen. Der henvises herom bl.a. til årsberetningen for 2006, afsnit 7.2.4.

Nævnet fandt det i **n.j.nr. 08-520-10706** ikke tilstrækkeligt sandsynliggjort, at der var årsagssammenhæng mellem den begåede straffelovsovertrædelse og skaden:

Ansøger var 8 år gammel, og værgeren søgte på hans vegne om erstatning for psykiske skader. Hans mor og den udpegede skadevolder havde været kærester i 1½ år. På skadesdagen, den 01-09, havde de tre været sammen hele dagen. Moderen og skadevolder havde siddet på et værtshus og drukket alkohol det meste af dagen. Skadevolder havde ca. 3 uger før været voldelig overfor moderen, og da de alle tre tog hjem til lejligheden lige inden midnat, blev han atter voldelig overfor moderen. Ansøger var i lejligheden og hørte og muligvis så, hvad der foregik.

Nævnet fandt, at ansøger havde været tæt på begivenhedernes centrum og dermed var indirekte skadelidt. Nævnet kunne ikke afvise, at oplevelsen havde haft betydning for ansøgers psykiske tilstand. Da det imidlertid fremgik af sagens akter, at

- hændelsen ikke var et enkeltstående tilfælde af vold fra skadevolders side,
- ansøger var påvirket af en opvækst med mange sene besøg på værtshuse,
- ansøger tit oplevede svigt fra sin biologiske far, samt
- at ansøger til sin psykolog havde fortalt om senere oplevelser med voldsepisoder, druk, høj musik hele døgnet og generel usikkerhed i sin tilværelse igennem en længere periode

fandt nævnet, at der ikke var den fornødne sikkerhed for, at der var årsagssammenhæng mellem ansøgers nuværende psykiske problemer og hans oplevelse af volden den 01-09, men at tilstanden nærmere var en følge af en længevarende påvirkning i form af angst og en ustabil hverdag.

Det samme blev resultatet i **n.j.nr. 08-520-11355**:

Skadevolder havde i ansøgers navn oprettet en datingprofil på internettet. I profilen stod blandt andet: "Hej, jeg søger en god elsker, da min mand ikke er meget beventd, helst en med en stor en". Adressen på ansøgers virksomhed fremgik, og interesserede personer opfordredes til at rette henvendelse til ansøger. Den opdigtede datingprofil medførte, at ansøger i

perioden fra juli 2006 til januar 2007 blev kontaktet på sin mobiltelefon samt opsøgt personligt i sin virksomhed af adskillige mænd. Skadevolder blev idømt 20 dages fængsel for blufærdighedskrænkelse.

Ansøger søgte nævnet om godtgørelse for svie og smerte fra september 2007 og frem. I lægeerklæringen havde lægen bl.a. anført, at ansøger havde fået det psykisk dårligt. Det fremgik videre, at ansøger havde fået konstateret brystkræft, og at hun havde gennemgået et behandlingsforløb herfor. Nævnet fandt på den baggrund ikke, at det med tilstrækkelig sikkerhed kunne antages, at ansøgers psykiske gener skyldtes hændelserne i perioden fra juli 2006 til januar 2007. Nævnet lagde endvidere vægt på hændelsernes karakter samt den omstændighed, at ansøger ikke havde lidt nogen form for fysisk skade i forbindelse med hændelserne.

I **n.j.nr. 09-520-13004** fandt nævnet, at skaden var en påregnelig følge af straffelovsovertrædelsen:

Ansøger skulle til fest på et diskotek og mødte udenfor en pige, som han begyndte at snakke lidt med. Pludselig kom en mand hen til ansøger og spurgte, hvad han grinede af. Manden skubbede ansøger et par gange, hvorefter ansøger løb over vejen for at komme væk. Her blev han enten væltet omkuld eller snublede over kantstenen og blev nu tildelt både slag og spark af manden samt nogle af dennes venner, der var fulgt efter ansøger over vejen. Nogle dørmænd kom ansøger til undsætning og fik stoppet overfaldet. Efter episoden kunne ansøger næsten ikke gå pga. store smerter i knæet, og det viste sig senere, at korsbåndet var ødelagt og menisken knust.

De to tiltalte blev fundet skyldige efter tiltalen, men retten fandt det ikke med fuldt tilstrækkelig sikkerhed godtgjort, at skaden på ansøgers knæ var sket som direkte følge af voldsanvendelsen, idet det ikke kunne udelukkes, at knælæsionen var opstået i forbindelse med, at ansøger var snublet under flugten.

Nævnet tilkendte ansøger erstatning i forbindelse med knæskaden, idet det måtte anses for påregneligt for skadevolder, at forurettede ville forsøge at flygte fra overfaldet og herved risikere at falde og evt. blive påført skade.

7.2.6 *Straffelovsovertrædelser begået i udlandet*

Efter offererstatningslovens § 1, stk. 3, betaler staten kun i særlige tilfælde erstatning for skader, der er sket uden for Danmark, og kun, hvis ansøger har bopæl i Danmark, har dansk indfødsret eller gør tjeneste for en dansk udenrigsrepræsentation. Erstatning kan endvidere betales til ansøgere, der har bopæl i Danmark, og som kommer til skade i forbindelse med deres erhvervsudøvelse i udlandet. Bestemmelsen er ifølge forarbejderne tiltænkt et snævert anvendelsesområde. Hvis en tilskadekomst i udlandet kan anses som en arbejdsskade, kan skaderne i visse tilfælde være omfattet af

bekendtgørelse nr. 853 af 20-10-2003 om arbejdsskadesikring for personer, der udsendes til midlertidigt arbejde i udlandet.

I særlige tilfælde kan nævnet udbetale erstatning for skader i udlandet, der sker ved, at en person med dansk indfødsret eller bopæl i Danmark overfalder en anden person med dansk indfødsret eller bopæl i Danmark. Erstatning ydes dog kun, når skaden opstår i et lukket dansk miljø, f.eks. i forbindelse med en skolerejse.

N.j.nr. 09-529-00034 Ansøger blev under en rejse til Sverige udsat for vold samt frihedsberøvelse på et hotelværelse. Skadevolder – ansøgerens ekskæreste – blev ved en svensk dom idømt ubetinget fængsel i 1 år og 3 måneder. Nævnet havde tidligere fremsendt ansøgers ansøgning om erstatning til den svenske Brottsoffermyndighed, som afslog ansøgningen under henvisning til ansøgers manglende tilknytning til Sverige. Nævnet behandlede herefter spørgsmålet om, hvorvidt tilskadekomsten kunne anses for omfattet af den danske offererstatningslov. Nævnet afslog ansøgningen, da den strafbare handling var begået i udlandet. Nævnet fandt ikke, at der var tale om et særligt tilfælde omfattet af offererstatningslovens § 1, stk. 3. Nævnet lagde vægt på, at tilskadekomsten skete under en ferie og ikke kunne antages at være sket i et "lukket" dansk miljø.

N.j.nr. 08-520-11227 En DSB-kontrollør var under sit arbejde blevet antastet af en passager, da han ville inddrage passagerens falske pendlerkort. Han søgte godtgørelse for svie og smerte samt erstatning for tabt arbejdsfortjeneste. Hændelsen skete i et DSB-tog ved en svensk station. Kontrolløren havde dansk statsborgerskab, men var bosiddende i Sverige. Nævnet afslog at tilkende erstatning, idet hændelsen var sket i Sverige. Nævnet fandt ikke grundlag for at dispensere efter offererstatningsloven § 1, stk. 3, 1. pkt., da skaden ikke var sket i et lukket dansk miljø. Da togføreren havde bopæl i Sverige, kunne nævnet heller ikke behandle ansøgningen efter offererstatningslovens § 1, stk. 3, 2. pkt. Nævnet henledte ansøgers opmærksomhed på muligheden for at søge erstatning hos Brottsoffermyndigheten i Sverige.

Nævnet bemærkede i øvrigt, at ansøgeren ikke var blevet påført personskade, idet det fremgik af skadesjournalen, at kontrolløren var blevet skubbet, men ikke havde lidt fysisk skade og alene var lettere chokeret efter hændelsen. Endvidere fremgik det af arbejdsgiverens forklaring omkring hændelsesforløbet, at passageren havde slået ud efter kontrolløren, men at han nåede at skubbe passageren væk, så han ikke blev ramt af slaget.

N.j.nr. 09-520-13998 Ansøger var på ferie i Østrig med sin kæreste. Ifølge ansøger gik kæresten den første aften alene ud for at drikke øl, og da han kom tilbage til hotelværelset, tvang han hende ud af sengen og slog hende. Kæresten forklarede selv, at han havde givet hende en lussing, fordi hun havde slået ud efter ham.

Nævnet afslog ansøgningen, idet der blev lagt vægt på, at episoden var sket i udlandet. Nævnet lagde videre vægt på, at forholdet ikke var an-

meldt til de østrigske myndigheder, og endelig kunne det ikke anses for tilstrækkeligt sandsynliggjort, at der var sket en straffelovsovertrædelse. Nævnet lagde i den forbindelse vægt på, at det danske politi opgav at rejse tiltale mod kæresten, fordi man ikke fandt, at der var tilstrækkeligt bevis for, at han havde overtrådt straffelovens § 244 (vold), eftersom der var tale om påstand mod påstand.

N.j.nr. 09-520-14761 Ansøger blev under en ferie i Tjekkiet på et hotelværelse udsat for vold af sin kæreste. Skadevolderen blev i Danmark idømt 60 dages ubetinget fængsel, idet retten fandt, at skadevolder havde overtrådt straffelovens § 244 (vold). Nævnet besluttede at afslå ansøgningen. Nævnet lagde vægt på, at den strafbare handling var begået i udlandet. Nævnet fandt ikke, at der var tale om et særligt tilfælde omfattet af offererstatningsloven. Nævnet lagde vægt på, at tilskadekomsten skete under en ferie, og at tilskadekomsten ikke kunne antages at være sket i et "lukket" dansk miljø.

7.2.7 Tingsskade og formueskade

Efter offererstatningsloven ydes der som udgangspunkt alene erstatning og godtgørelse i anledning af personskade.

I offererstatningslovens § 1, stk. 2, er der imidlertid givet skadelidte mulighed for – som tillægserstatning – at få erstatning for tøj og andre sædvanlige personlige ejendele, herunder mindre kontantbeløb, som skadelidte havde på sig, da personskaden skete. Se i den forbindelse nævnets årsberetning for 2007, afsnit 7.2.6, hvor en gennemgang af nævnets praksis vedrørende niveauet for erstatning for dyrere personlige ejendele findes. Afsnittet indeholder endvidere omtale af praksis for erstatning for udgifter til nye briller.

Endvidere giver bestemmelsen i offererstatningslovens § 3 hjemmel til at yde erstatning for tingsskade ud over de i § 1, stk. 2, nævnte tilfælde, såfremt skadevolderen er omfattet af den særlige personkreds i § 3 (bl.a. personer, der er tvangsanbragt på institution under Kriminalforsorgen), som det offentlige menes at have et særligt ansvar for.

N.j.nr. 09-520-13754 Skadevolder, der på gerningstidspunktet var optaget i en døgninstitution for børn og unge efter lov om social service, fik tiltalefrafald for at have overtrådt straffelovens § 119, stk. 1, og § 291 ved at have slået og truet ansøger under hans arbejde som pædagog.

I forbindelse med volden og truslerne smadrede skadevolder en rude i ansøgers bil, og det konstateredes efterfølgende, at der var blevet stjålet en CD-afspiller fra bilen.

Nævnet tilkendte efter offererstatningslovens § 3, stk. 1, nr. 4, erstatning for udgifter til den smadrede rude, men gav afslag på erstatning for den stjålne CD-afspiller, idet det ikke kunne lægges til grund, at det var skadevolder eller en anden inden for personkredsen for § 3, som havde stjålet

CD-afspilleren. Nævnet lagde i den forbindelse vægt på, at politiet havde meddelt påtaleopgivelse, hvad angik tyveriet.

Erstatningen i henhold til offererstatningslovens § 1, stk. 2, og § 3 omfatter kun egentlig tingsskade. Formueskade opstået ved for eksempel bedrageri, underslæb, afpresning eller lignende forbrydelser kan derimod ikke erstattes i medfør af offererstatningsloven, jf. herved forarbejderne til offererstatningsloven, betænkning nr. 751/1975, side 33, 1. sp., om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser. Nævnet erstatter heller ikke tab for f.eks. mistet rejse eller mistet ferie.

7.3 OFFERERSTATNINGSLOVENS § 6

Der ydes efter offererstatningslovens § 6 erstatning, selv om skadevolderen er 1) ukendt eller ikke kan findes, 2) under 15 år eller 3) utilregnelig:

N.j.nr. 09-520-14298 Den 76-årige ansøger vågnede ved at høre voldsomme brag. Hun trak gardinet fra sit vindue og opdagede skadevolder, som stod med en kæp i hånden. Han opdagede også hende, og ansøger løb herefter ud af huset og over mod sin genbo. Hun kunne høre, at skadevolderen slog på hendes vinduer med kæppen. Ved flugten forcerede hun et plankeværk og pådrog sig et brud på hoften.

Politiet opgav at rejse tiltale mod skadevolder, fordi han efter en lægelig vurdering på tidspunktet for hændelsen befandt sig i en forbigående tilstand af sindssygdom og dermed ikke havde det fornødne forsæt. Nævnet henviste i første omgang ansøger til at rette kravet mod skadevolders eventuelle forsikringsselskab, men da skadevolder ikke på gerningstidspunktet var dækket af en ansvarsforsikring, valgte nævnet at realitetsbehandle ansøgningen. Nævnet lagde vægt på, at det var vanskeligt at vurdere, om forsætskravet var opfyldt, men fandt dog at kunne lægge til grund, at skadevolders handling "var villet", uanset at skadevolder var utilregnelig.

7.4 OFFERERSTATNINGSLOVENS § 6 A

7.4.1 *Nedsættelse på grund af egen skyld eller accept af risiko*

Efter offererstatningslovens § 6 a finder dansk rets almindelige erstatningsretlige regler tilsvarende anvendelse, herunder reglerne om nedsættelse eller bortfald af erstatning på grund af skadelidtes medvirken til skaden eller accept af risikoen for skade.

Nævnet samlede i 2008 en række sager om § 6 a til belysning af nævnets praksis i sager om nedsættelse af erstatning på grund af skadelidtes medvirken til skaden eller accept af risikoen for skade. Der henvises til årsberetningen for 2008, afsnit 7.3.1.

Fra nævnets sager i 2009 kan nævnes følgende sag:

N.j.nr. 09-520-12794 Retten fandt det bevist, at skadevolder havde tildelt ansøger ét knytnæveslag i ansigtet. Retten fandt dog, at volden var begået under sådanne omstændigheder, at der var grundlag for at lade straffen bortfalde efter straffelovens § 248 (slagsmål), idet det fremgik af skaderapporterne, at skadevolder havde fået en bule i panden samt fået revet sin jakke i stykker, mens ansøger havde symptomer på hjernerystelse og havde skade på en tand.

Nævnet nedsatte erstatningen med ½ på grund af ansøgers egen skyld.

Se i øvrigt som et eksempel på bortfald af erstatning pga. egen skyld **n.j.nr. 09-520-12606**, som nævnes i afsnit 7.6.2.

7.4.2 Den almindelige erstatningsretlige tabsbegrænsningspligt

Bestemmelsen i offererstatningslovens § 6 a indebærer endvidere, at den almindelige erstatningsretlige tabsbegrænsningspligt finder tilsvarende anvendelse i erstatnings-sager i henhold til offererstatningsloven. Tabsbegrænsningspligten indebærer, at den, der har lidt skade som følge af en andens ansvarspådragende adfærd, har pligt til så vidt muligt at begrænse sit tab som følge af skaden.

7.5 OFFERERSTATNINGSLOVENS § 7

Efter offererstatningslovens § 7, stk. 1, betaler nævnet ikke erstatning, hvis ansøgers skade godtgøres af skadevolderen eller dækkes af forsikringsydelser eller andre ydelser, der har karakter af virkelig skadeserstatning. Se afgørelser til illustration af bestemmelsen i nævnets beretning for 2007, afsnit 7.4, samt følgende 2 afgørelser i 2009:

N.j.nr. 08-520-11032 Ansøger søgte om forsørgertabserstatning samt godtgørelse efter erstatningsansvarslovens § 26 a, idet hans far blev skudt og dræbt af politiet i forbindelse med en biljagt. Den ene politiassistent blev ved retten fundet skyldig i overtrædelse af straffelovens § 246, jf. § 245, jf. § 21 og § 252. Der skete strafbortfald efter straffelovens § 83. Poli-tiassistenten handlede efter nævnets opfattelse i politiets tjeneste, hvorfor politiet som arbejdsgiver kunne tilpligtes at yde erstatning og godtgørelse for den ansattes skadeforvoldende handlinger i tjenesten, jf. danske lov 3-19-2. Nævnet anmodede derfor i medfør offererstatningslovens § 7, stk. 1, Rigspolitiet om at tage stilling til ansøgningen. Nævnet bemærkede i den forbindelse, at der af nævnet ikke var taget stilling til eventuel egen skyld hos afdøde.

Efter forsikringsaftalelovens § 19 finder reglen i lovens § 18 om bortfald eller begrænsning af selskabers ansvar ikke anvendelse, når den sikrede var under 14 år eller

på grund af sindssygdom, åndssvaghed, forbigående sindsforvirring eller lignende tilstand har manglet evnen til at handle fornuftsmæssigt:

N.j.nr. 08-520-11977 Skadevolder var blevet afskediget af ansøgers (A) ægtefælle (B) og blev ved retten dømt for overtrædelse af straffelovens § 266 (trusler) for telefonisk at have spurgt A, om hun ville arve, såfremt noget skulle ske med B. Skadevolder blev endvidere dømt for overtrædelse af straffelovens § 252 ved at have indfundet sig på ægtefællernes adresse, hvor han skød parrets hund, ligesom han afgav skud mod stuehuset, hvilket var egnet til hos A at skabe alvorlig frygt for såvel hendes ægtefælles, hendes eget samt hendes børns liv.

Retslægerådet afgav til brug for retssagen en udtalelse om, at skadevolder ikke var sindssyg og formentlig ikke var sindssyg på tidspunktet for de påsigtede forhold. Han var svært påvirket af alkohol, men rådet fandt ikke belæg for at antage, at der havde foreligget en abnorm rustilstand. Rådet fandt videre, at skadevolder muligvis led af en bipolar affektiv lidelse (en mani-depressiv psykose).

Retten fandt, at skadevolder var omfattet af straffelovens § 69 og bestemte efter lovens § 68, 2. pkt., at skadevolder skulle undergives behandling på en psykiatrisk afdeling med en længstetid på 1 år. Ansøger blev af retten tilkendt ca. 42.000 kr. i erstatning og godtgørelse.

Nævnet henviste efter forsikringsaftalelovens §§ 18 og 19 ansøgers advokat til at rette erstatningskravet mod skadevolderens evt. forsikrings-selskab.

Nævnet betaler endvidere ikke erstatning, hvis skaden er en arbejdsskade og dækkes af arbejdsgiverens lovpligtige forsikring, jf. herved arbejdsskadesikringslovens § 77 (erstatningsansvarslovens § 30).

7.6 OFFERERSTATNINGSLOVENS § 10

7.6.1 *For sen eller manglende politianmeldelse*

Efter offererstatningslovens § 10, stk. 1, er det en betingelse for at få erstatning fra staten, at straffelovsovertrædelsen er anmeldt til politiet uden unødigt ophold. Efter nævnets praksis anses dette som udgangspunkt for at være inden for 24 timer fra gerningstidspunktet. Denne praksis har Folketinget flere gange tilsluttet sig, senest ved den ændring af lovens § 10, der fandt sted ved lovændringen ved lov nr. 463 af 07-06-2001. Hensynet bag kravet om anmeldelse uden unødigt ophold er bl.a. at øge politiets muligheder for at udfinde skadevolderen, således at staten kan søge regres hos skadevolder for den udbetalte erstatning/godtgørelse. Endvidere bidrager bestemmelsen formentlig væsentligt til at forhindre misbrug af ordningen, jf. forarbejderne til den første offererstatningslov (betænkning nr. 751/1975, s. 37, om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser).

Efter offererstatningslovens § 10, stk. 2, kan bestemmelsen i stk. 1, fraviges, hvis forholdene taler for det. Nævnet ser i medfør af denne bestemmelse bort fra kravet i en lang række tilfælde, herunder f.eks. sager hvor

- der er faldet dom over skadevolder,
- der er en kendt skadevolder,
- sagen vedrører pædagoger og plejepersonale, der kommer til skade i arbejdstiden, og omstændighederne i øvrigt taler herfor, jf. ovenfor pkt. 7.2.2,
- skadelidte har været på skadestuen/hospitalet efter tilskadekomsten. I sådanne sager regner Erstatningsnævnet fristen på 24 timer fra skadestuens afslutning for behandling af patienten. Det samme gælder, hvis skadelidte er blevet indlagt på hospital efter tilskadekomsten – her regner Erstatningsnævnet fristen fra tidspunktet for udskrivelsen af skadelidte,
- skadelidte på grund af tilskadekomsten har været ude af stand til at anmelde forholdet rettidigt. Hvis skadelidte er kommet alvorligt til skade og derfor ikke er i stand til at anmelde forholdet inden for 24 timer, vil nævnet se bort fra den sene anmeldelse,
- skadelidte har rettet telefonisk henvendelse til politiet og er blevet bedt om at rette personlig henvendelse senere,
- mindreårige er blevet udsat for seksuelle overgreb. I sager, hvor en mindreårig er blevet udsat for et seksuelt overgreb, vil nævnet som regel se bort fra, at forholdet ikke er anmeldt indenfor 24 timer, såfremt forholdet anmeldes inden for rimelig tid efter, at den mindreåriges forældre, værge eller lignende har fået kendskab til overgrebet,
- omstændighederne i øvrigt taler for, at der ses bort fra den sene anmeldelse. Som et eksempel kan nævnes **n.j.nr. 08-520-09231**, hvor skadelidte var blevet slået i ansigtet med et knytnæveslag. Han mærkede smerter i venstre øje, men regnede med, at der blot var tale om et sæbeøje. Forholdet blev derfor ikke anmeldt til politiet. Først nogle dage senere fik han på skadestuen oplyst, at der var tale om en alvorlig øjenskade med nedsat syn til følge. Nævnet besluttede at se bort fra den sene anmeldelse, da skadelidte på skadestidspunktet ikke havde grund til at tro, at der var opstået alvorlig personskade. Nævnet lagde vægt på, at skadelidte anmeldte forholdet til politiet samme dag, han på skadestuen fik oplyst, at hans øjenskade var alvorlig. Afgørelsen er nævnt i nævnets årsberetning for 2008, afsnit 7.5.1.

Frygt for repressalier er efter lovens forarbejder, jf. betænkning 751/1975 om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser, side 37, 2. sp., ikke en gyldig grund til at undlade at foretage politianmeldelse uden unødigt ophold.

N.j.nr. 09-520-14017 Ansøger anmeldte den 24-06-2009, at hun den 16-05-2009 var blevet tildelt et knytnæveslag samt forsøgt slået med en flaske i forbindelse med sit job som avisuddeler. Politiet indstillede efter-

forskningen, da skadevolder ikke kunne findes. I forbindelse med en høring om den sene anmeldelse skrev ansøger, at hun var udlænding og ikke kendte de danske regler. Derudover anså hun ikke politiet i sit hjemland som beskyttende overfor borgerne, hvorfor hun først efter lang betænkningstid turde anmelde overfaldet. Nævnet afslog ansøgningen, idet nævnet fandt, at det oplyste ikke kunne føre til, at nævnet kunne se bort fra den sene anmeldelse.

7.6.2 Medvirken til politiets opklaring af sagen

Kravet i offererstatningslovens § 10, stk. 1, om politianmeldelse indebærer endvidere, at ansøgeren skal have medvirket i fornødent omfang til politiets opklaring af sagen. Bevidst fortielse af oplysninger eller lignende modvilje mod at medvirke til sagens opklaring medfører således normalt, at der ikke kan tilkendes erstatning i henhold til offererstatningsloven. I de 2 følgende sager fra 2009 fandt nævnet, at ansøger ikke i tilstrækkelig grad kunne antages at have medvirket til politiets opklaring af sagen:

N.j.nr. 09-520-13581 Ansøger havde anmeldt til politiet, at han var blevet overfaldet og skamferet med en kniv. Politiet valgte at indstille efterforskningen i sagen, da det ikke var muligt at identificere gerningsmanden. Nævnet fandt, at ansøger havde været udsat for en straffelovsovertrædelse, men afslog hans ansøgning, fordi han ikke i tilstrækkeligt omfang havde medvirket til politiets opklaring af sagen. Nævnet lagde vægt på, at politiet gentagne gange forsøgte at skabe telefonisk kontakt til ansøger. Politiet sendte endvidere et brev til ansøger, som herefter rettede telefonisk henvendelse til politiet. Det aftaltes, at ansøger skulle møde op hos politiet, bl.a. med henblik på fotoidentifikation. Ansøger mødte imidlertid ikke op. På denne baggrund fandt nævnet ikke, at ansøger i nødvendigt omfang havde medvirket til politiets opklaring af lovovertrædelserne.

N.j.nr. 09-520-12606 Ansøger søgte erstatning efter tilskadekomst under et slagsmål på et værtshus. Nævnet meddelte afslag under henvisning til offererstatningslovens §§ 1 og 6 a, idet det ikke med tilstrækkelig sikkerhed kunne antages, at skaden skyldtes en overtrædelse af straffeloven under sådanne omstændigheder, at ansøger var berettiget til erstatning. Nævnet lagde ved afgørelsen vægt på, at det fremgik af dommen i sagen, at ansøger havde deltaget i et slagsmål med en gruppe personer på værtshuset, herunder havde han fået en flaske i hovedet og havde også selv kastet med flasker. Ansøger havde herved accepteret en risiko for at komme til skade, og ved selv at kaste med flasker havde han medvirket til optrapningen af episoden på en sådan måde, at han ikke var berettiget til erstatning.

Nævnet afgørelse skyldtes endvidere, jf. offererstatningslovens § 10, at ansøger efter nævnets opfattelse ikke havde medvirket tilstrækkeligt til sagens opklaring. Nævnet lagde vægt på, at ansøger flere gange havde ændret forklaring under sagen. Det var herefter nævnets opfattelse, at

ansøgers skiftende forklaringer til politiet og i retten var medvirkende til, at den rette skadevolder ikke var blevet tiltalt.

I den følgende sag fandt nævnet ikke grundlag for at antage, at ansøger ikke havde medvirket tilstrækkeligt til politiets opklaring af sagen:

N.j.nr. 09-520-12496 Ansøger havde søgt om erstatning, fordi han var blevet overfaldet med et jernrør af to gerningsmænd, herunder slået i ansigtet, og frarøvet sine penge. Politiet kom til stede umiddelbart efter episoden, og ansøger forklarede om det passerede, men kunne ikke give signalement af gerningsmændene. Ansøger rettede senere henvendelse til politiet efter anmeldelsen og oplyste, at han ikke havde energi og psykisk overskud til at bidrage yderligere til efterforskningen. Nævnet valgte at anse tilskadekomsten for omfattet af loven. Nævnet lagde vægt på, at ansøger havde anmeldt forholdet rettidigt til politiet og havde svaret på de under afhøringen stillede spørgsmål. Det blev tillagt betydning ved afgørelsen, at politiet blev tilkaldt straks efter overfaldet, og at der ikke var tvivl om, at ansøger havde pådraget sig personskade ved en straffelovs-overtrædelse.

7.6.3 *Krav ikke gjort gældende i retten under straffesagen*

Efter offererstatningslovens § 10, stk. 1, er det tillige en betingelse for at få erstatning fra staten, at ansøgeren under en eventuel straffesag mod skadevolderen har nedlagt påstand om erstatning i retten.

Betingelsen om, at ansøgeren under en eventuel straffesag mod skadevolderen har nedlagt påstand om erstatning i retten, gælder, uanset at skadelidte efterfølgende opnår en civil dom om erstatning. Der henvises i den forbindelse til nævnets årsberetning for 2007, afsnit 7.5.3, for en gennemgang af nævnets praksis på området.

7.7 OFFERERSTATNINGSLOVENS § 11 A

Efter offererstatningslovens § 11 a, stk. 1, betaler nævnet erstatning i overensstemmelse med en eventuel dom om erstatningsspørgsmålet. Efter § 11 a, stk. 2, gælder dette dog ikke, hvis skadevolderen har anerkendt ansøgerens erstatningskrav, og kravet derfor ikke er prøvet af retten.

Offererstatningslovens § 11 a har stor praktisk betydning for nævnet. Reglen i stk. 1, er medvirkende til, at nævnet kan afgøre et stort antal sager umiddelbart i forbindelse med modtagelsen, hvorimod reglen i stk. 2, medfører, at nævnet i andre sager må foretage en selvstændig sagsbehandling, selv om erstatningsspørgsmålet har været drøftet under straffesagen.

Efter offererstatningslovens § 11 a, stk. 3, kan nævnet uanset reglen i offererstatningslovens § 11 a, stk. 1, tilkende en ansøger en højere erstatning end fastsat ved

dommen, hvis omstændighederne taler for det. Denne bestemmelse er dog uhyre sjældent brugt, jf. årsberetningen for 2003, afsnit 7.5.

7.8 OFFERERSTATNINGSLOVENS § 13 – 2 ÅRS-FRISTEN

Erstatningsnævnet kan ikke behandle en ansøgning, der er indgivet over 2 år efter, at lovovertrædelsen er begået. Det følger af fristreglen i offererstatningslovens § 13. Fristen kan fraviges, hvis der foreligger særlige grunde, f.eks. hvis ansøger først har fået kendskab til forbrydelsen lang tid efter, at den er begået. Efter nævnets praksis regnes fristen normalt først fra det tidspunkt, hvor der foreligger endelig dom i sagen, eller, hvis sagen ikke har været behandlet ved domstolene, fra efterforskningen er afsluttet, og ansøger har fået besked om det.

Lovforarbejderne til § 13 er kortfattede, men angiver baggrunden for, at der i offererstatningsloven blev fastsat en kortere frist for ansøgning til Erstatningsnævnet end de frister, der ville følge af de almindelige forældelsesregler.

I betænkning nr. 751/1975 om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser, side 38, er således anført følgende:

"Udvalget har anset det for hensigtsmæssigt at fastsætte en tidsfrist, inden hvilken ansøgning i almindelighed skal være indgivet, for at nævnet kan undgå at behandle alt for gamle krav. Fristen bør ikke være så kort, at skadelidte nødsages til at indgive en ansøgning, før det er afklaret, om han har mulighed for at få erstatning fra anden side. Udvalget har derfor anset en frist på 2 år for rimelig. Fristen kan fraviges af nævnet, hvis der foreligger særlige grunde. Det kan f.eks. være tilfældet, hvis skadelidte først får kendskab til forbrydelsen eller til, at den er begået af en af de personer, der er omfattet af § 3, længere tid efter at forbrydelsen er begået."

Hensynet bag § 13 gør sig efter nævnets opfattelse tilsvarende gældende, hvor der – i tilknytning til en tidligere indgivet erstatningsansøgning – fremsættes en ny ansøgning vedrørende samme lovovertrædelse, hvorved der rejses nye erstatningskrav eller gøres nye anbringender gældende, som ansøger kunne og burde have fremsat over for nævnet på et væsentligt tidligere tidspunkt.

Også i disse tilfælde vanskeliggør en meget sen ansøgning vurderingen af sagen, herunder f.eks. mulighederne for at indhente relevant dokumentation for det fremsatte erstatningskrav. Hertil kommer, at det kan være tiltagende uklart, om der er den fornødne årsagssammenhæng mellem ansøgers skader og lovovertrædelsen.

Forarbejderne til offererstatningsloven, bestemmelsens formål samt de hensyn, der taler imod, at nævnet behandler alt for gamle krav, der fremsættes i tilknytning til en tidligere indgivet erstatningsansøgning, indebærer således, at princippet i lovens § 13 kan udstrækkes til også at omfatte tilfælde, hvor nævnet har behandlet sagen, men

hvor ansøger rejser yderligere krav mere end 2 år efter, at ansøger indså eller burde indse, at han havde disse yderligere krav.

Der henvises i øvrigt til afsnit 7.20 om forældelse.

7.9 OFFERERSTATNINGSLOVENS § 14, STK. 1, - SAGENS OPLYSNING FOR NÆVNET

Bestemmelsen i offererstatningslovens § 14 udgør sammen med nævnets forretningsorden – jf. bekendtgørelse nr. 787 af 12-08-2005 – grundlaget for nævnets behandling af ansøgninger i henhold til offererstatningsloven.

Efter § 14, stk. 1, kan nævnet opfordre ansøgeren til at medvirke til sagens oplysning, herunder ved personligt fremmøde for nævnet, ved i tilfælde af personskade at lade sig undersøge af en læge og om fornødent, eventuelt ved indlæggelse, at lade sig undergive observation og behandling. Nævnet kan endvidere afkræve andre, der har kendskab til forholdene, oplysninger, der må anses for nødvendige. Nævnet kan herunder indhente sygehusjournaler eller udskrifter heraf.

Ved Justitsministeriets cirkulæreskrivelse nr. 9558 af 26. august 2005 om indsendelse af sager til Erstatningsnævnet mv., (pkt. 8), er det bl.a. præciseret, at nævnet i sager, hvor der undtagelsesvis kan være behov for yderligere oplysninger, er berettiget til at rette henvendelse til vedkommende politidirektør med henblik på, at der til brug for nævnets behandling af erstatningsspørgsmålet foretages yderligere undersøgelser i sagen, uanset at politiets efterforskning i sagen er afsluttet.

Nævnet vurderer i det enkelte tilfælde, om en sag er tilstrækkeligt oplyst gennem politiets dokumenter, eller om der f.eks. er behov for, at nævnet – eller nævnets sekretariat – indhenter og gennemser eventuelt yderligere materiale i form af lydband, videobånd eller lignende. Det vil endvidere efter omstændighederne blive overvejet, om nævnet skal bede politiet om at foretage yderligere undersøgelser i sagen.

7.10 OFFERERSTATNINGSLOVENS § 18 – KRAV OM TILBAGEBETALING AF UDBETALT ERSTATNING / GODTGØRELSE

Nævnet kan efter offererstatningslovens § 18, stk. 1, kræve beløb, som er modtaget med urette, tilbagebetalt, hvis ansøgeren har fortiet omstændigheder af betydning for afgørelsen. Efter stk. 2, kan tilbagebetaling endvidere kræves, i det omfang skaden senere godtgøres af skadevolderen eller dækkes af forsikringsydelse eller andre ydelser, der har karakter af virkelig skadeserstatning.

N.j.nr. 08-520-11297 Skadevolder blev dømt for at have sparket ansøger i maven og trukket hende bagover i håret. Ansøger blev tilkendt 10.720 kr. i godtgørelse for svie og smerte. Beløbet var et retskrav, da skadevolder bestred både erstatningspligten og kravets størrelse. Ansøger

søgte om tilkendelse af beløbet fra nævnet. Nævnet tilkendte herefter ansøger 10.720 kr. som bestemt ved dommen. En måned senere fik nævnet oplyst fra politiet, at skadevolder allerede inden nævnets afgørelse havde betalt beløbet til ansøger. Som svar på nævnets høring herom svarede ansøger, at hun var i god tro ved modtagelsen af beløbet fra nævnet.

Nævnet besluttede at kræve beløbet tilbagebetalt. Nævnet lagde vægt på, at ansøger på tidspunktet for ansøgningen til nævnet allerede havde modtaget det af retten tilkendte beløb fra skadevolder. Nævnet lagde videre vægt på, at nævnet ved modtagelsen af ansøgningen havde gjort hende opmærksom på, at hvis man som ansøger hos nævnet modtager erstatning fra skadevolder eller andre, har man pligt til straks at underrette nævnet herom. Afgørelsen blev truffet efter offererstatningslovens § 18, stk. 1, samt på baggrund af almindelige forvaltningsretlige principper om ændring og tilbagekaldelse af afgørelser samt om tilbagebetaling.

7.11 ERSTATNINGSANSVARSLovens § 1

7.11.1 *Helbredelsesudgifter*

Nævnet kan i medfør af erstatningsansvarslovens § 1 tilkende erstatning for helbredelsesudgifter, såfremt der er tale om udgifter til nødvendig og rimelig behandling, der har til formål at få skadelidte helbredt, eller som står i forbindelse med skadelidtes helbredelse.

Helbredelsesudgifter omfatter først og fremmest udgifter til rimelig og nødvendig behandling, der har til formål at søge skadelidte helbredt, eller som står i forbindelse med helbredelsen af skadelidte. Behandlingen skal være almindelig anerkendt og lægehenvist, f.eks. psykologbehandling og fysioterapi. Endvidere er tandlægebesøg omfattet. Endelig tilkendes erstatning for udgifter i forbindelse med transport til og fra behandlingen.

For så vidt angår udgifter til behandling på privathospital el.lign., henvises der til nævnets årsberetning for 2005, afsnit 7.10.1.

Efter nyere retspraksis kan der – ud over den helt indledende behandling og lægeligt dokumenterede sygebehandlinger – ikke tilkendes erstatning for udgifter til behandling i form af bl.a. fysioterapi, medmindre der foreligger dokumentation for, at behandlingen har en varig helbredende effekt. Der kan således ikke tilkendes erstatning for fysioterapi, der alene er smertelindrende.

N.j.nr. 07-520-07592 Ansøger kom til skade i december 2006 og søgte om erstatning for udgifter til kiropraktisk behandling i efteråret 2008 og 2009. Nævnet gav afslag herpå, idet kiropraktisk behandling alene måtte anses for at være smertelindrende og ikke varigt helbredende, hvorfor der ikke kunne tilkendes erstatning for udgifter hertil, når behandlingen var foretaget over 22 måneder efter tilskadekomsten. I forbindelse med en anmodning om genoptagelse fastholdt nævnet sin afgørelse og henviste i den forbindelse til Højesterets dom, U.2009.1172H. I sagen havde Rets-

lægerådet bl.a. udtalt, at behandlinger hos bl.a. fysioterapeuter og kiropraktorer ikke kunne antages at dokumentere en ændret prognose med hensyn til helbredelse / varig lindring for skadelidte. Højesteret fandt på denne baggrund ikke grundlag for at pålægge skadevolder at betale erstatning for fremtidige udgifter til medicin og fysioterapi som led i en lindrende behandling af skadelidte.

For børn og unge kan det have en afgørende betydning for bedring af helbredstilstanden, at moderen eller faderen kan være til stede på hospitalet eller deltage i en genoptræning. I sådanne særlige tilfælde kan moderens eller faderens indtægtstab dækkes helt eller delvis i medfør af erstatningsansvarslovens § 1, stk. 1.

7.11.2 "Andet tab"

I medfør af erstatningsansvarslovens § 1 kan der endvidere efter omstændighederne tilkendes erstatning for "andet tab", som skadelidte måtte have lidt som følge af tilskadekomsten.

Der kan således f.eks. tilkendes erstatning for forlængelse af uddannelse eller tab af skoleår. Det er normalt en forudsætning herfor, at det ved lægeerklæring samt erklæring fra uddannelsesstedet dokumenteres, at det er følgerne efter straffelovsovertrædelsen, der er årsag til forsinkelsen i ansøgers uddannelsesforløb.

I nævnets tidligere årsberetninger er refereret flere afgørelser vedrørende erstatning for tab af skoleår/forlængelse af uddannelse, jf. f.eks. årsberetningen for 2001, afsnit 6.10. Nævnet anvendte indtil 2006 en praksis, hvorefter erstatning for tab af et halvt skoleår udgjorde 25.000 kr., og erstatningen for tab af et helt skoleår udgjorde 40.000 kr.

Nævnet revurderede i 2006 niveauet for erstatningen for tab af skoleår som følge af en dom afsagt af Vestre Landsret. I U.2005.2590V tilkendte Vestre Landsret således sagsøgeren 35.000 kr. i erstatning for en forsinkelse af studiestart på 7 måneder. Vestre Landsret begrundede erstatningens størrelse med, at de hidtidige erstatningsbeløb, der havde baggrund i U.1991.570H, ikke var blevet reguleret i 10 år samt den almindelige prisudvikling i samfundet, hvorfor landsretten fandt, at der var grundlag for en generel forhøjelse af erstatningsbeløbene.

På baggrund af landsrettens dom besluttede nævnet at regulere erstatningen for tab af skoleår, således at der fremover som udgangspunkt tilkendes 30.000 kr. for tab af et halvt skoleår og 50.000 kr. for tab af et helt skoleår. Dommen i U.2007.1626V har ikke ændret nævnets praksis, jf. nævnets årsberetning for 2008, afsnit 7.9.2.

Som andet tab er der endvidere efter en konkret vurdering mulighed for at tilkende erstatning for skadelidtes udgifter til ophold på krisecenter eller lignende.

Der kan fra nævnets praksis endvidere henvises til den i årsberetningen 1999, afsnit 5.12, omtalte sag **n.j.nr. 608/1999**, i hvilken nævnet tilkendte erstatning for ansøgers ophold på et kvindehjem, idet opholdet ifølge ansøgers læge havde været nødvendigt for ansøgers helbredelse.

7.12 ERSTATNINGSANSVARSLovens § 3

7.12.1 *Godtgørelse for svie og smerte. Godtgørelse i særlige tilfælde, selv om skadelidte ikke er syg*

N.j.nr. 09-520-12116 Ansøger var blevet udsat for vold, hvorved et stykke af hans næsefløj var blevet afrevet. Ansøger var sygemeldt i 4 uger fra tilskadekomsten. Næsefløjen kunne ikke reddes, hvorfor der blev foresøgt rekonstruktion, bl.a. ved hjælp af transplantation af væv fra kinden. Ansøger gennemgik i denne forbindelse plastiskkirurgiske indgreb i mange trin og var i forbindelse hermed sygemeldt. Ansøger havde mange gener i form af kløe, lugtgener fra det nekrotiske væv på næsen, gener ved kuldepåvirkning, samt psykiske gener ved at mangle et stykke af næsen og være nødsaget til at have næsen bandageret.

Nævnet tilkendte godtgørelse for svie og smerte for de dage, hvor ansøger havde været sygemeldt, jf. erstatningsansvarslovens § 3, 1. pkt., samt en godtgørelse for svie og smerte i medfør af erstatningsansvarslovens § 3, 2. pkt. på skønsmæssigt 15.000 kr. som følge af de gener, som ansøger havde haft, selvom han ikke var sygemeldt.

I **n.j.nr. 09-520-13300** fandt nævnet alene grundlag for at tilkende ansøger godtgørelse for svie og smerte i den periode, hvor hun var indlagt på hospital:

Ansøger, en få måneder gammel pige, blev udsat for vold af sin far, der ved flere lejligheder rystede hende så voldsomt, at hun fik varig hjerne-skade. Faderen blev dømt for overtrædelse af straffelovens § 246, jf. § 245, stk. 1, for at have rystet hende samt i et enkelt tilfælde at have rystet hendes stol, så hun faldt ud. Ansøger blev efter sin indlæggelse anbragt på et behandlingshjem og kom senere i familiepleje.

Nævnet tilkendte ansøger godtgørelse for svie og smerte for den periode, hvor ansøger var indlagt. I perioden efter hospitalsindlæggelsen var ansøger ikke syg i erstatningsansvarslovens forstand, men nævnet gjorde opmærksom på muligheden for at få fastslået ansøgers méngrad. Endvidere tilkendte nævnet ansøger 10.000 kr. i krænkelsgodtgørelse efter erstatningsansvarslovens § 26, stk. 3, og oplyste samtidig, at spørgsmålet om krænkelsgodtgørelsens størrelse kunne genoptages i nævnet, når ansøgers méngrad var blevet fastslået. Se i øvrigt om nævnets praksis om godtgørelse for krænkelse afsnit 7.18.4.

7.13 ERSTATNINGSANSVARSLovens § 5

7.13.1 Erstatning for erhvervsevnetab – varig nedsættelse af skadelidtes evne til at skaffe sig indtægt ved arbejde

Efter erstatningsansvarslovens § 5 tilkommer der skadelidte erstatning for tab af erhvervsevne, hvis en personskade har medført varig nedsættelse af skadelidtes evne til at skaffe sig indtægt ved arbejde. Ved bedømmelsen af erhvervsevnetabet tages der hensyn til skadelidtes muligheder for at skaffe sig indtægt ved sådant arbejde, som med rimelighed kan forlanges af den pågældende efter dennes evner, uddannelse, alder og muligheder for erhvervsmæssig omskoling og genoptræning eller lignende. Skadelidtes erhvervsevnetab beregnes i procent (erhvervsevnetabsprocenten). Der ydes ikke erstatning, såfremt erhvervsevnetabet er mindre end 15 pct.

Hvis det sandsynliggøres, at en ansøger har lidt et erhvervsevnetab som følge af tilskadekomsten, vil nævnet forelægge sagen for Arbejdsskadestyrelsen med henblik på, at styrelsen afgiver en udtalelse om ansøgers erhvervsevnetabsprocent. Arbejdsskadestyrelsens udtalelse er alene vejledende for nævnet, men vil som altovervejende hovedregel blive lagt til grund af nævnet. Nævnet har dog i enkelte særlige tilfælde tilsidesat Arbejdsskadestyrelsens vurdering af ansøgers erhvervsevnetabsprocent.

Hvis personskaden er omfattet af såvel arbejdsskadesikringsloven og offererstatningsloven, tilkender nævnet den difference, der måtte være imellem udmåling af erstatning for erhvervsevnetab efter henholdsvis erstatningsansvarsloven og arbejdsskadesikringsloven, såfremt erstatningen efter sidstnævnte lov er mindre end efter erstatningsansvarsloven.

7.14 ERSTATNINGSANSVARSLovens § 7 – FASTSÆTTELSE AF ERHVERVSEVNETABSERSTATNING

7.14.1 Fastsættelse af årsløn

Efter erstatningsansvarslovens § 6 fastsættes erstatning for tab af erhvervsevne blandt andet på grundlag af ansøgers årsløn. Årslønnen fastsættes i medfør af samme lovs § 7, stk. 1, som ansøgerens samlede erhvervsindtægt i det år, der går forud for datoen for skadens indtræden. Årslønnen opgøres således ikke i kalenderåret, men fra datoen for tilskadekomsten og et år bagud.

Efter erstatningsansvarslovens § 7, stk. 2, kan årslønnen dog fastsættes skønsmæssigt, når særlige indtægts- eller ansættelsesforhold eller andre særlige forhold har gjort sig gældende.

Som anført i årsberetningen for 2003, afsnit 7.9.1, har nævnet, hvis ansøgeren gennem længere tid kun har haft en vag tilknytning til arbejdsmarkedet, som udgangspunkt anvendt en standardårsløn på 165.000 kr. ved beregningen af erstatning for tab af erhvervsevne. Standardårslønnen kan ikke anvendes, hvis ansøger har en fast tilknytning til arbejdsmarkedet, heller ikke selv om ansøgers faktiske årsløn er lavere end standardårslønnen, jf. nærmere årsberetningen 2004, afsnit 7.9.1.

Nævnet besluttede i 2006, at nævnet hvert år skal fastlægge størrelsen af standard-årslønnen.

Nævnet har herefter besluttet at forhøje standardårslønnen således:

210.000 kr. for sager, hvor straffelovsovertrædelsen er sket den 01-01-2006 eller senere.

220.000 kr. for sager, hvor straffelovsovertrædelsen er sket den 01-01-2008 eller senere.

225.000 kr. for sager, hvor straffelovsovertrædelsen er sket den 01-01-2009 eller senere.

230.000 kr. for sager, hvor straffelovsovertrædelsen er sket den 01-01-2010 eller senere.

Se om nævnets praksis for fastsættelse af erhvervsevnetabserstatning til meget unge personer (16-17 år) nævnets årsberetning for 2008, afsnit 7.12.

7.15 ERSTATNINGSANSVARSLovens § 12 – ERSTATNING FOR BEGRAVELSESUDGIFTER OG ERSTATNING FOR TAB AF FORSØGER

Efter erstatningsansvarslovens § 12 skal den, som er erstatningsansvarlig for en andens død, betale erstatning for rimelige begravelsesudgifter og erstatning til den, som ved dødsfaldet har mistet en forsørger.

I 2008 besluttede nævnet at hæve beløbet for, hvad nævnet i praksis anser for rimelige begravelsesudgifter fra 30.000 kr. til 35.000 kr. for begravelser afholdt i 2008 eller senere.

”Rimelige begravelsesomkostninger” omfatter kun udgifterne til selve begravelsen, herunder annoncering, anlæg af gravsted og bispisning af følget. Nævnet udbetaler ikke erstatning for udgifter til gravstedsvedligeholdelse, sørgetøj og transport til følget. Var afdøde hjemmehørende i udlandet, betaler nævnet udover ”rimelige begravelsesomkostninger” dog også for afdødes – men ikke følgets – transport til udlandet.

7.16 ERSTATNINGSANSVARSLovens § 14 A - OVERGANGSBELØB

Ved dødsfald tilkommer der en efterladt ægtefælle eller samlever et overgangsbetrag. Efterlader afdøde sig hverken ægtefælle eller samlever, kan overgangsbetraget, når særlige omstændigheder taler derfor, i stedet tilkendes en anden efterladt person.

Betraget vil også kunne udbetales til forældre til større hjemmeboende børn, der bi-

drog til husholdningen, eller f.eks. til en søster eller bror, som i mange år har haft fælles bolig og husholdning m.v. med afdøde.

Overgangsbeløbet ydes som en standardiseret kompensation for de forskellige uforudsete og mere eller mindre dokumenterbare udgifter, der som regel vil være forbundet med en ægtefælles eller samlevers død, f.eks. flytteudgifter, udgifter til bistand i hjemmet, begravelsesudgifter m.v. Udbetales der overgangsbeløb, kan den pågældende ikke tillige kræve erstatning for begravelsesudgifter, jf. sidste pkt. i bestemmelsen.

Se om erstatningsansvarslovens § 26 a nedenfor under afsnit 7.19.

7.17 ERSTATNINGSANSVARSLovens § 18

Bestemmelsen i erstatningsansvarslovens § 18 fastslår, i hvilket omfang krav på erstatning og godtgørelse kan overføres til andre ved aftale eller arv, ligesom bestemmelsen fastlægger, hvordan kravene er stillet i formueforholdet mellem ægtefæller.

Det følger bl.a. af bestemmelsen, at krav på erstatning og godtgørelse i tilfælde af skadelidtes død falder i arv til skadelidtes arvinger³.

Hvis skadelidte dør, inden et krav på f.eks. godtgørelse for varigt mén eller erstatning for erhvervsevnetab er anerkendt eller fastslået ved dom eller af Erstatningsnævnet, kan der dog efter omstændighederne ske nedsættelse af erstatningen eller godtgørelsen under henvisning til skadelidtes korte levetid.

Der sker normalt ikke nedsættelse af erstatningen ved dødsfald senere end ca. 3 år efter tilskadekomsten, jf. herved U 2005.2390 H.

7.18 ERSTATNINGSANSVARSLovens § 26, STK. 1 OG 2, - TORTGODTGØRELSE

7.18.1 Frihedsberøvelse

Efter erstatningsansvarslovens § 26, stk. 1, skal den, der er ansvarlig for en retsstridig krænkelse af en andens frihed, fred, ære eller person, betale den forurettede godtgørelse for tort. Det vil normalt være en forudsætning, at frihedsberøvelsen kan henføres under straffelovens § 261. Nævnet kan fra sin praksis om tortgodtgørelse som følge af frihedsberøvelse nævne 2 sager fra 2009:

N.j.nr. 09-520-13875 Ansøger blev under et aftenbesøg i skadevolders hjem låst inde i soveværelset, hvor hun natten over blev tvunget til at lig-

³⁾ Erstatningsansvarslovens § 18, stk. 2, indeholdt tidligere en bestemmelse, hvorefter krav om godtgørelse for personskade først faldt i arv, når det var anerkendt eller gjort gældende ved sagsanlæg eller under en straffesag ved kravets fremsættelse i retten eller i et anklageskrift eller en stævning, der var indleveret til retten. Denne bestemmelse er imidlertid ophævet med virkning fra den 23. januar 2003. Sådanne godtgørelseskrav falder således nu som udgangspunkt i arv fra samme tidspunkt som krav på erstatning for økonomisk skade i anledning af personskade, dvs. uanset om skadelidte har gjort kravet gældende inden sin død.

ge i sengen sammen med skadevolder. Skadevolder fremkom med døds-trusler og holdt i en periode ansøger fast ved at presse sin arm ned mod hendes kæbe, hals og overkrop, hvorved der opstod punktformede blødninger i højre øje samt snurrende fornemmelser i venstre arm. Først næste formiddag fik ansøger lov til at forlade skadevolders hjem. Nævnet fandt, at ansøger var berettiget til 15.000 kr. i godtgørelse for frihedsberøvelse.

N.j.nr. 09-520-14224 Ansøger blev på grund af en tvist om betaling for et kolonihavehus opsøgt af 3 skadevoldere. De tvang ham ind i en bil og kørte ham til en lejlighed, hvor han blev frarøvet smykker og telefon og tildelt lussinger og knytnæveslag. De truede ham også med at brække hans arm samt tvang ham til at klæde sig af og tørre sit eget blod op. Skadevolderne blev dømt efter straffelovens § 260, stk. 1 (ulovlig tvang) og § 288, stk. 1 (røveri). Nævnet tilkendte som ansøgt 10.000 kr. i tortgodtgørelse. Nævnet lagde ved afgørelsen vægt på, at ansøger måtte anses som frihedsberøvet i 1 time. Nævnet lagde endvidere vægt på det krænkende i, at ansøger var blevet tvunget til at klæde sig af og tørre sit eget blod op.

7.18.2 *Vold, trusler og lignende*

N.j.nr. 08-520-11887 Den 14-årige ansøger blev tisset på sit hoved, blev aftaget sin bluse og t-shirt, ligesom skadevolderne forgæves forsøgte at tage hans bukser af. Skadevolderne forsøgte også forgæves at få ham til at gå nøgen hen og ringe på ved et fremmed hus. Nævnet fandt, at ansøger skulle tilkendes en tortgodtgørelse efter erstatningsansvarslovens § 26, stk. 1, og fastsatte godtgørelsen til 8.000 kr., da forholdet ikke fandtes omfattet af forhøjelsesbestemmelsen i § 26, stk. 2.

Se om § 26, stk. 2, nedenfor i afsnit 7.18.3.

Der kan endvidere henvises til **n.j.nr. 09-520-14224**, jf. ovenfor afsnit 7.18.1, og **n.j.nr. 09-520-14168**, se nedenfor afsnit 7.18.3.

7.18.3 *Forbrydelser mod kønssædeligheden mv.*

Efter erstatningsansvarslovens § 26, stk. 2, skal det ved fastsættelsen af tortgodtgørelsen tillægges vægt, at krænkelsen er begået ved en forbrydelse, der har indebåret en overtrædelse af bestemmelser i straffelovens kapitel 23 (forbrydelser i familieforhold) eller 24 (forbrydelser mod kønssædeligheden). Bestemmelsen blev indsat i erstatningsansvarsloven ved lov nr. 463 af 07-06-2001. Lovændringen tog bl.a. sigte på at fordoble det hidtidige godtgørelsesniveau i sædelighedssager, begået den 01-07-2002 og senere, således at udgangspunktet ved udmåling af godtgørelse for tort ved fuldbyrdet voldtægt er 60-70.000 kr. og omkring det halve ved forsøg på voldtægt.

Godtgørelsen i de enkelte sager fastsættes ud fra en vurdering af de konkrete omstændigheder i hvert enkelt tilfælde. Nævnet lægger i den forbindelse blandt andet vægt på karakteren af de seksuelle krænkelse, den anvendte tvang eller vold, varigheden af forbrydelsen, hvor forbrydelsen er sket, om der har medvirket en eller flere gerningsmænd, og – hvis der er tale om forsøg - hvor fremskredent forsøget har været.

N.j.nr. 09-520-12535 Ansøger blev igennem 9 timer holdt indespærret af skadevolder, som udsatte hende for grov voldtægt og mishandling med vold, trusler og ydmygelser. Skadevolder barberede bl.a. ansøgers hår af og skrev ordet "luder" på hendes ansigt, krop og nøgne isse. Skadevolder blev idømt knap 4 års fængsel for voldtægt og anden kønslig omgængelse under skærpende omstændigheder, frihedsberøvelse og trusler. Ansøger nedlagde påstand om 150.000 kr. i tortgodtgørelse. Byretten tilkendte 100.000 kr., hvilket Vestre Landsret under ankesagen ændrede til 80.000 kr. under hensyn til krænkelsesnes karakter, omfang og langvarige forløb. Nævnet tilkendte efterfølgende ansøger beløbet som et retskrav, da skadevolder under retssagen nægtede erstatningspligten og størrelsen af godtgørelsen.

N.j.nr. 09-520-13975 Ansøger blev i årene, fra hun var 7 til 14 år, flere gange udsat for seksuelle overgreb fra sin stedfader, som adskillige gange gennemførte vaginale og anale samlejer med hende. Ansøger havde krævet 150.000 kr. i tortgodtgørelse. Skadevolder bestred størrelsen af tortgodtgørelse i byretten og gjorde gældende, at en erstatning højst burde udmåles til 75.000 – 100.000 kr. Byretten tilkendte ansøger 100.000 kr.

Ansøger genfremsatte kravet på 150.000 kr. i landsretten, hvor skadevolder påstod frifindelse eller stadfæstelse af byrettens dom vedrørende størrelsen af godtgørelsen. Vestre Landsret stadfæstede byrettens dom. De juridiske dommere fandt ikke grundlag for at forhøje godtgørelsen for tort.

Det blev lagt til grund, at såvel byretten som landsretten havde prøvet såvel spørgsmålet, om der skulle tilkendes erstatning, som spørgsmålet om størrelsen af erstatningen. Nævnet tilkendte på den baggrund ansøger 100.000 kr.

N.j.nr. 09-520 13320 Ansøger blev udsat for et forsøg på voldtægt på Langelandsfestivalen. Hun forlod en aften en koncert for at lade sin mobiltelefon op, og mens hun ventede på, at telefonen blev opladet, blev hun overfaldet af en ukendt skadevolder. Hun vågnede op i et mørkt område bag toiletterne, hvor skadevolderen sad oven på hende. Han havde trukket hendes kjole op og hendes trusser ned og forsøgte at kysse hende, ligesom han stak en finger op i hendes skede. Han forsøgte også uden held at stikke sit lem op i hendes skede, men ansøger formåede at skubbe ham væk og flygte, inden det lykkedes.

Ansøgers advokat krævede 80.000 kr. i tortgodtgørelse. Nævnet tilkendte ansøger 35.000 kr. under henvisning til forarbejderne til § 26. Nævnet lagde vægt på de konkrete omstændigheder ved overgrebet, som måtte

betegnes som et forsøg på voldtægt. Nævnet lagde herunder vægt på, at skadevolder blottede ansøgers underliv, stak sin finger ind i hendes skede og førte den ud og ind, samt greb hårdt fat i hendes ene bryst.

N.j.nr. 08-520-12051 Nævnet fandt det på baggrund af sagens samlede omstændigheder tilstrækkeligt sandsynliggjort, at ansøger, som på skadestidspunkterne var 11-13 år, var blevet udsat for overgreb af sin mors halvbror ved analt samleje 7-10 gange, vold i forbindelse med overgrebene i form af slag mod arme, brystkasse og mave samt kast ind mod væggen. Skadevolder var på skadestidspunkterne 13-14 år gammel, og det fremgik, at ansøger ofte overnattede hos skadevolder. På et tidspunkt blev de 2 familier uvenner, og de besluttede, at familierne ikke skulle have noget med hinanden at gøre mere. Ansøger begyndte at skære i sig selv og tale om, at han ikke gad leve mere. De sociale myndigheder blev underrettet om, at ansøger havde været udsat for seksuelt misbrug, og det fremgik af sagen, at kommunens psykolog og den behandlende kriminalassistent troede på ansøgers forklaring. Politiet rejste ikke tiltale mod skadevolder på grund af hans unge alder.

Nævnet tilkendte ansøger 70.000 kr. i tortgodtgørelse og lagde ved afgørelsen vægt på, at der var tale om adskillige overgreb over en lang periode samt at ansøger samtidig med overgrebene var udsat for vold.

I andre sædelighedssager end voldtægt og forsøg på voldtægt fastsættes godtgørelsen mere skønsmæssigt, men under hensyn til de samme momenter, der er anført ovenfor. Fra nævnets praksis kan nævnes følgende 8 sager fra 2009:

N.j.nr. 08-520-11557 Ansøger, som var 86 år og senildement, blev af sin hjemmesygeplejerske og politiet fundet i sin seng. En nøgen mand lå ved siden af hende. Da politibetjentene hev fat i manden, kunne de se, at mandens penis var oppe i ansøgers endetarm. Skadevolder blev i retten dømt for overtrædelse af straffelovens § 224, jf. § 216, stk. 1, idet retten fandt det bevist, at skadevolder havde haft sit lem i ansøgers endetarm eller mod hendes skede. Der blev ikke påvist læsioner på ansøger. Ansøger blev af nævnet tilkendt 60.000 kr. i tortgodtgørelse.

N.j.nr. 08-520-11878 Ansøger blev i en port skubbet ned på jorden af skadevolder, som herefter tog kvælertag på hende. Hun kunne mærke, at hun ikke havde en chance for at slippe løs. Hun bad om lov til at sætte sig op. Skadevolderen lod hende sætte sig op, og ansøger var herefter udsat for andet kønsligt overgreb end samleje, idet skadevolderen stak sit lem ind i hendes mund. Skadevolder fik sædafgang. Herefter tvang skadevolder ansøger med ud på gaden, men ansøger fik vristet sig løs og løb væk. Det lykkedes ikke politiet at finde skadevolder. Uanset advokatens påstand om en godtgørelse på 10-20.000 kr. tilkendte nævnet ansøger 30.000 kr. i godtgørelse og lagde ved afgørelsen vægt på overgrebets karakter og grovhed og fandt, at 30.000 kr. i godtgørelse svarede bedre til, hvad der for lignende overgreb tilkendes i praksis.

N.j.nr. 09-520-12239 En kvinde var om natten af 4 mænd blevet tvunget ind i en port, hvor hun blev tvunget til at give de 4 mænd oralsex. Nævnet tilkendte under hensyn til forholdets grovhed og de krænkende og ydmygende omstændigheder, herunder at der var tale om 4 gerningsmænd, 45.000 kr. i tortgodtgørelse.

N.j.nr. 09-520-12170 og 09-520-12171 En ca. 12-årig dreng erkendte, at han havde gennemført ét samleje med en pige, der på tidspunktet var ca. 4 år og 9 måneder yngre end ham. Drengen udtalte, at han godt vidste, at det, som han gjorde, var forkert. Nævnet fandt, at forholdet var omfattet af straffelovens § 222. På grund af den store aldersforskel tilkendte nævnet 30.000 kr. i tortgodtgørelse.

Samme dreng erkendte, at han senere havde gennemført 2 samlejer med en anden pige, der ligeledes var ca. 4 år og 9 måneder yngre end ham. Ifølge drengen var det pigen, der tog initiativ til det andet samleje. Drengen vidste, at det var forkert af ham. Han aftalte med pigen, at de aldrig måtte sige noget til andre om, hvad der var foregået. Forholdene var omfattet af straffelovens § 222, og nævnet tilkendte på grund af den store aldersforskel, og da der var tale om 2 samlejer, 40.000 kr. i tortgodtgørelse.

N.j.nr. 09-520-13440 Ansøger havde været udsat for anden kønslig omgang end samleje ved tvang, til dels forsøg herpå, jf. straffelovens § 224, jf. § 222, stk. 1, jf. til dels § 21. Overgrebet fandt sted på et handicapt toilet på ansøgers og skadevolders skole. De var klassekammerater. De var begge i en undervisningstime blevet sendt uden for døren – først ansøger, så skadevolder.

Mens de stod udenfor klasseværelset, tvang skadevolder, der var 15 år, den 14-årige ansøger ind på toilettet, hvor han låste døren. Skadevolder sagde til ansøger: " Skål vi kneppe" og "Sut den". Skadevolder forsøgte at føre ansøgers hoved ned til sit lem og forsøgte at få ansøger til at masturbere sit lem ved flere gange at føre hendes hånd ned til sit lem. Herefter holdt skadevolder hendes hånd fast og foretog masturberende bevægelser. Skadevolder trak ansøgers bukser ned og stak en finger op i hendes skede mod hendes vilje. Efterfølgende stillede skadevolder sig bag hende med sit lem mod hendes lår. Skadevolder fik udløsning under episoden.

Ansøger krævede 50.000 kr. i tortgodtgørelse. Nævnet tilkendte ansøger 25.000 kr. Nævnet lagde vægt på, at der på den ene side ikke var tale om voldtægt, men at der på den anden side var tale om et forhold, der var væsentlig grovere end blufærdighedskrænkelse, ligesom der var anvendt tvang. Herudover lagde nævnet vægt på, at det blev begået af en 15-årig klassekammerat, mens de begge var i skole, og at der var tale om et enkeltstående tilfælde.

N.j.nr. 09-520-13518 Den 13-årige ansøger blev en aften på vej til fest udsat for en blufærdighedskrænkelse. Skadevolder kom op til hende og et par venner, truede dem og greb ansøger i det ene bryst. Skadevolder blev

blandt andet dømt efter straffelovens § 232. Nævnet tilkendte ansøger 5.000 kr. i tortgodtgørelse og lagde ved afgørelsen vægt på, at der var tale om en enkelt beføling uden på tøjet i et kort tidsrum.

09-520-14168 Ansøger, der var en 16 år gammel pige, blev afstraffet og mishandlet af i alt 5 personer, som udøvede vold mod hende bl.a. i form af slag, spark, spyt, slag med bælte og brænding med cigaretter. Ansøgers hoved blev herudover en gang ved greb i håret banket ned i jorden. Desuden blev hun beordret til at klæde sig af, hvorefter der blev sat ild til hendes trøje, ligesom hendes øvrige tøj blev gjort vådt eller ødelagt. Mens hun var nøgen, blev der taget fotos af hende. Til slut blev hun truet med at ville blive slået ihjel, hvis hun sladrede til politiet. Ansøger blev blandt andet tilkendt en tortgodtgørelse på 15.000 kr.

Nævnet fandt i **n.j.nr. 09-520-14282** ikke grundlag for at tilkende tortgodtgørelse:

Ansøgers mor henvendte sig til politiet og oplyste, at der på hjemmesiden ARTO var lagt en video ind, hvor hendes 15-årige datter blev filmet, mens hun onanerede. Det var blevet oplyst, at en dreng på 14 år havde videoklipet episoden. Videoen blev optaget med webkamera. Episoden blev rundsendt til andre børn på ansøgers skole. Ansøger ville ikke ved politiets afhøring oplyse, hvem der foretog optagelsen. Nævnet afslog at tilkende en tortgodtgørelse efter erstatningsansvarslovens § 26, stk. 1 og 2, og gav samtidig afslag på krænkelsesgodtgørelse efter erstatningsansvarslovens § 26, stk. 3. Nævnet fandt, at selv om ansøger ikke havde sagt god for, at optagelsen blev videresendt til andre, så medvirkede ansøger selv til, at der af en mere eller mindre ukendt person blev optaget en videooptagelse af hende, som viste hende i en meget privat situation.

Se også nævnets årsberetning for 2002, punkt 6.14.A, side 27, for andre eksempler på tortgodtgørelse, f.eks. for hårafklipping.

7.18.4 Erstatningsansvarslovens § 26, stk. 3, - krænkelsesgodtgørelse

Bestemmelsen om krænkelsesgodtgørelse findes i erstatningsansvarslovens § 26, stk. 3. Efter denne bestemmelse skal den, der er ansvarlig for en retsstridig krænkelse af en anden, i tilfælde, hvor der ikke er lidt tort, jf. § 26, stk. 1, dog betale den forurettede en godtgørelse, såfremt krænkelsen er begået ved en forbrydelse, der har indebåret et særligt groft angreb mod en andens person eller frihed. Krænkelsesgodtgørelse ydes således i de grænsetilfælde, hvor forbrydelsen ikke direkte har været egnet til at krænke offerets selv- og æresfølelse, og hvor der derfor ikke ydes godtgørelse for tort, men hvor forbrydelsen desuagtet er af en sådan karakter, at den generelt set er egnet til at skabe meget betydelig angst og længerevarende psykiske belastninger for offeret.

Kravet om forholdets grovhed kræver lidt forenklet, at forholdet er sket ved et *forsætligt særligt groft angreb*, der har medført eller været egnet til at medføre *alvorlig*

utryghed og angst hos offeret. Ved vold er det en forudsætning, at der er anvendt våben, eller at der har været tale om vold gennem længere tid. Kravet om forbrydelsens grovhed indebærer endvidere, at forholdet også ved strafudmålingen skal betragtes som værende af grovere karakter. Det er således tillige en forudsætning, at forbrydelsen skal kunne medføre fængsel i omtrent 1 år eller derover. Det vil normalt også være en forudsætning, at volden har medført alvorlige skader. Dette fortolkes i nævnets praksis som skader, der har medført egentlige varige mén, der kan fastsættes til en méngrad på mindst 5 pct., eller en sygeperiode på 3 måneder eller derover.

Bestemmelsen er nærmere omtalt i nævnets beretning for 2007, afsnit 7.17, hvor en række afgørelser fra nævnet også kan ses.

7.19 ERSTATNINGSANSVARSLovens § 26 A – GODTGØRELSE TIL EFTERLADTE

Bestemmelsen, der er gældende for skader sket den 23-01-2003 og senere, er nærmere omtalt i årsberetningerne for 2003, afsnit 7.13 og 2004, afsnit 7.14.

Godtgørelse til efterladte ved dødsfald i medfør af erstatningsansvarslovens § 26 a kommer kun på tale ved dødsfald, der er forvoldt forsætligt eller ved grov uagtsomhed. Bestemmelsen vil derfor typisk finde anvendelse i tilfælde, hvor dødsfaldet er forvoldt ved overtrædelse af straffelovens § 237 (manddrab), § 246 (grov vold med døden til følge) eller eventuelt § 252 (forsætlig fareforvoldelse).

Er dødsfaldet forvoldt ved overtrædelse af straffelovens § 237, er udgangspunktet, at der skal betales godtgørelse. Er døden derimod forvoldt ved overtrædelse af straffelovens § 246 eller § 252, afhænger det af en konkret vurdering af karakteren af tiltaltes handling og den lidelse eller krænkelse, som derved er påført de efterlevende, om der skal betales godtgørelse. Der kan i den forbindelse lægges vægt på, om dødsfaldet er forvoldt på en særlig brutal eller krænkende måde, om afdøde har været udsat for omfattende vold eller seksuelle krænkelse inden døden, eller om døden er forvoldt på en særlig pinefuld måde. Det kan også indgå i vurderingen, hvor "tæt" de efterladte har været på begivenhederne. Har et barn f.eks. været til stede i forbindelse med drabet på en af sine forældre, kan dette i sig selv tale for tilkendelse af godtgørelse eller en forhøjelse af denne.

Udgangspunktet for godtgørelsens størrelse ved forsætligt drab er 100.000 kr.

Ved dødsfald som følge af grov uagtsomhed kan godtgørelsen fastsættes til et mindre beløb, idet det dog i lovens forarbejder forudsættes, at der ikke tilkendes helt bagatelagtige beløb:

N.j.nr. 08-520-09812 Skadevolder blev efter straffelovens § 246 idømt 7 års fængsel for at have tildelt ansøgers ægtefælle adskillige slag og spark i hovedet og på kroppen, hvorved han fik en blødning i hjernen og senere på dagen afgik ved døden. Ansøger overværede voldsudøvelsen. Efter en konkret vurdering af sagen, herunder at volden var omfattende af §

246, samt at ansøger havde været meget tæt på begivenhederne, tilkendes ansøger 75.000 kr. i godtgørelse.

N.j.nr. 08-520-11683 Et ægtepar sad en aften og så TV i hver sin stue. Hustruen hørte ægtefællen tale ude i entreen. Ægtefællen råbte, at hun skulle ringe efter politiet, hvilket ikke lykkedes, idet hun blev overfaldet i køkkenet af 2 gerningsmænd. Hun fik gaffatape rundt om håndled, ankler og mund. Der opstod angiveligt slagsmål mellem ægtefællen og gerningsmændene. Gerningsmændene krævede penge og nøgle til pengeskabet. Ægtefællen blev ligeledes viklet ind i gaffatape omkring anklerne, håndleddene og over munden. Kort efter forlod gerningsmændene stedet. I mellemtiden var ægtefællen blevet stille. Hustruen fik ringet til sin stedson, der sammen med naboen kom tililende. De fandt ægtefællen liggende livløs. Politi og ambulance blev rekvireret, som forgæves forsøgte at genoplive manden. Dødsårsagen blev antaget at være kvælning ved kværkning, eventuelt i kombination med kvælning ved ydre spærring. 5 mænd blev sigtet for røveriet. På grund af bevisets stilling i sagen opgav statsadvokaten at rejse tiltale mod de sigtede.

Erstatningsnævnet tilkendte bl.a. hustruen 75.000 kr. i godtgørelse efter § 26 a. Nævnet fastsatte godtgørelsen efter § 26 a under henvisning til forarbejderne til bestemmelsen, hvoraf det fremgår, at godtgørelsen som udgangspunkt udgør 100.000 kr. ved forsætligt drab, men fastsættes til et mindre beløb, hvis dødsfaldet er forvoldt ved grov uagtsomhed.

N.j.nr. 09-520-14421 Ansøgers ægtefælle og 2 skadevoldere sad og drak sammen på en bæk. Skadevolderne hældte på et tidspunkt alkohol op i en kop, og den ene skadevolder hældte herefter alkoholen i munden på ansøgers ægtefælle. Han blev bragt i en tilstand, hvor han var ude af stand til at modsætte sig, at skadevolderne fratog ham dankort og mobiltelefon. Skadevoldere efterlod ansøgers mand på bænken, og ansøgers mand afgik efterfølgende ved døden af akut alkoholforgiftning.

Skadevoldere blev bl.a. dømt efter straffelovens § 250 (om at hensætte en anden i hjælpeløs tilstand eller forlader en under den pågældendes varetægt stående person i en sådan tilstand).

Østre Landsret tilkendte ansøger en godtgørelse på 75.000 kr. efter § 26 a, idet retten bemærkede, at skadevolderne ved at fortsætte med at hælde alkohol i munden på ansøgers mand, efter at han var tydeligt beruset, og herefter have forladt ham i livløs tilstand, havde udvist en sådan hensynsløshed, at ansøger burde tilkendes godtgørelse. Godtgørelsen var et retskrav, da skadevolderne havde bestridt både erstatningspligten og godtgørelsens størrelse. Erstatningsnævnet tilkendte herefter ansøger 75.000 kr.

I de følgende 2 sager gav nævnet afslag på godtgørelse efter § 26 a:

N.j.nr. 09-520-13680 Ansøgers ægtefælle og skadevolder, der var gamle venner, kom op og skændes under et værtshusbesøg. Skadevolder

slog i den forbindelse ansøgers ægtefælle i hovedet med knyttet næve, så han faldt. Han var i forvejen svækket af en hjertesygdom og slaget eller faldet eller en kombination heraf, medførte, at han fik en blødning i hjernen og afgik ved døden. Skadevolder blev dømt efter straffelovens § 244.

Nævnet gav afslag på godtgørelse efter § 26 a, idet ansøgers ægtefælle efter nævnets opfattelse ikke afgik ved døden under sådanne omstændigheder, at betingelserne for at tilkende godtgørelse til efterladte var opfyldt. Nævnet lagde vægt på, at skadevolder blev dømt efter straffelovens § 244 for at have slået ansøgers ægtefælle én gang, og at der ifølge dommens præmisser ikke var grundlag for at betegne volden som af særlig rå, brutal eller farlig karakter. Nævnet lagde videre vægt på, at døden indtrådte, enten som en følge af slaget, ved faldet eller ved en kombination heraf, og endelig lagde nævnet vægt på, at ansøger ikke overværede hændelsen.

N.j.nr. 09-520-13801 Skadevolder blev dømt for overtrædelse af straffelovens § 244 ved at have tildelt ansøgers mor adskillige slag i hovedet og på kroppen. Hun afgik ved døden nogle timer efter. Nævnet afslog sønnens ansøgning om godtgørelse til efterladte efter erstatningsansvarslovens § 26 a. Nævnet fandt, at moderens død ikke skete under så krænkende omstændigheder, at betingelserne i erstatningsansvarslovens § 26 a var opfyldt. Nævnet lagde ved sin afgørelse vægt på, at skadevolder blev dømt for overtrædelse af straffelovens § 244, og at moderen var ved bevidsthed, da skadevolder forlod stedet. Nævnet lagde endelig vægt på, at sønnen ikke overværede hændelsen.

Godtgørelsen kan udbetales til personer, der stod afdøde særlig nær. Det vil som udgangspunkt sige afdødes efterladte ægtefælle eller samlever, mindreårige børn, og hvis afdøde var mindreårig, afdødes forældre. Ved mindreårige børn vil det som udgangspunkt være uden betydning, om barnet rent faktisk boede sammen med afdøde, og om barnet selv er i stand til at forstå de særlige omstændigheder omkring dødsfaldet, der begrunder godtgørelsen. Hjemmeboende voksne børn vil som udgangspunkt også være omfattet af bestemmelsen.

Efter omstændighederne er også andre end ægtefælle, samlever, børn eller forældre omfattet af bestemmelsen i § 26 a. Dette forudsætter dog, at der har været et sådant særligt forhold mellem den pågældende og afdøde, at der må antages at være tale om en tilsvarende særlig følelsesmæssig belastning som følge af dødsfaldet. Det kan f.eks. være en søskende, der som voksen i mange år har haft fælles bolig og husholdning med afdøde.

7.20 FORÆLDELSE

Efter fristreglen i offererstatningslovens § 13 kan nævnet ikke behandle en ansøgning, der er indgivet over 2 år efter, at lovovertrædelsen er begået, medmindre der foreligger særlige grunde. Der henvises herved nærmere til afsnit 7.8.

Den 01-01-2008 trådte en ny forældelseslov i kraft, lov nr. 522 af 06-06-2007, og den hidtil gældende forældelseslov er ophævet, ligesom DL 5-14-4 er ophævet. Som udgangspunkt er alle fordringer omfattet af den nye forældelseslovs hovedregel om forældelse 3 år efter forfaldstidspunktet, medmindre andet følger af andre love, f.eks. offererstatningslovens § 13, som fortsat anvender den 2-årige forældelse/fristregel ved siden af de almindelige forældelsesregler.

Der gælder følgende overgangsregler: For fordringer stiftet før den 01-01-2008, som ikke allerede er forældede pr. denne dato, gælder nogle særlige overgangsregler, der bevirker, at de tidligere gældende forældelseslove også vil have betydning efter den 01-01-2008. Hvis en fordring efter både de nye og de tidligere gældende regler forældes inden skæringsdatoen den 01-01-2011, gælder den seneste af de to forældelsesdage. Hvis de nye regler bevirker forældelse senere end skæringsdatoen, gælder forældelse efter de nye regler. Hvis ikke de nye, men de tidligere gældende regler bevirker forældelse efter skæringsdatoen, er det skæringsdatoen den 01-01-2011, der er forældelsesdagen.

7.20.1 Særligt om forældelse i sager om seksuelle overgreb mod børn og unge mennesker

Nævnet har i 2009 behandlet en række sager om overgreb mod børn og unge mennesker. Der er i alle sager tale om, at der er gået mange år fra, at overgrebene fandt sted, og indtil nævnet modtog en erstatningsansøgning.

Nedenfor følger en gennemgang af 6 sager til illustration af nævnets praksis. Når 1908-loven nævnes, er der tale om lov nr. 274 af 22-12-1908, hvorefter fordring på erstatning for skade, tilføjet uden for kontraktforhold, som hovedregel efter § 1, nr. 5, forældes efter 5 år, medmindre skaden er bevirket ved en forbrydelse, for hvilken der under offentlig straffesag pålægges straf.

N.j.nr. 08-520-10801 En 28-årig ansøger søgte om godtgørelse for tort som følge af seksuelle overgreb, som fandt sted, da han var omkring 10-11 år. Nævnet meddelte efter en gennemgang af sagen afslag på ansøgningen. Afgørelsen blev truffet allerede under hensyn til den tid, der var gået fra overgrebene fandt sted, og indtil ansøger anmeldte overgrebene til politiet. Nævnet fandt således, at kravet var forældet efter 1908-loven. Der var ikke oplyst omstændigheder, som gav nævnet grundlag for at anvende de særlige undtagelsesregler i forældelseslovens § 2 og § 3 om afbrydelse af forældelsesfristen. Nævnet lagde i den forbindelse vægt på, at skadevolder nok erkendte overgrebene, men at han blev frifundet under straffesagen mod ham, fordi han på skadestidspunktet var under 15 år. Endvidere påstod skadevolder under straffesagen frifindelse for erstatningskravet. Nævnet lagde videre lagt vægt på, at ansøger ikke var i undskyldelig uvidenhed om sit krav.

Nævnet lagde også vægt på, at nævnet efter offererstatningslovens § 13 ikke kan behandle en ansøgning, der er indgivet over 2 år efter, at lovovertrædelsen er begået, medmindre der foreligger særlige grunde. Imod anvendelse af de ovennævnte regler talte, at ansøger efter det oplyste på tidspunktet for overgrebene var omkring 10-11 år gammel (fra omkring september 1990 til omkring januar 1991). Han anmeldte imidlertid først krænkelse til politiet i 2007 og dermed omkring 9 år efter, at han som 18-årig blev personlig myndig og omkring 17 år efter, at overgrebene fandt sted.

Efter en samlet afvejning af ansøgers unge alder på gerningstidspunktet, den lange tid, der gik, før han indgav politianmeldelse i sagen, at skadevolder blev frifundet under straffesagen samt forældelsesreglerne i forældelseslovgivningen og offererstatningsloven, fandt nævnet ikke, at ansøger kunne tilkendes godtgørelse som følge af de overgreb, der fandt sted mod ham.

N.j.nr. 09-520-13002 En nu 23-årig ansøger søgte om tortgodtgørelse for seksuelle overgreb begået mod hende af en onkel, da hun var 7-10 år. Politiet henlagde dengang sagen på bevisets stilling.

Efter en samlet afvejning gav nævnet afslag på ansøgningen. Nævnet lagde vægt på, at politiet opgav at rejse tiltale mod den person, som ansøger udpegede som skadevolder. Nævnet lagde videre vægt på, at hun ikke kunne antages at være i undskyldelig uvidenhed om sit krav, hvorfor der som udgangspunkt gjaldt en 5-årig forældelsesfrist efter 1908-loven.

Nævnet lagde også vægt på, at ansøgningen var indgivet mere end 2 år efter, at lovovertrædelsen var begået, jf. offererstatningslovens § 13, og nævnet fandt ikke grundlag for at dispensere fra § 13, idet ansøger først rettede henvendelse til nævnet over 5 år efter, at hun blev myndig som 18-årig og omkring 15 år efter, at overgrebene fandt sted.

N.j.nr. 09-520-14460 En 15-årig pige søgte om godtgørelse som følge af en seksuel krænkelse i 2002 eller 2003, da hun var 9-10 år. Efter en samlet afvejning besluttede nævnet at afslå ansøgningen. Afgørelsen blev truffet allerede under hensyn til, at kravet var forældet såvel efter 1908-loven, som efter den nugældende forældelseslov (3-årig forældelse), jf. lov nr. 522 af 06-06-07 med senere ændring, § 3, stk. 1, jf. § 30, stk. 1. Der var ikke oplyst omstændigheder, som gav grundlag for at anvende de særlige undtagelsesregler i nugældende forældelseslovs § 2 og § 3 om afbrydelse af forældelsesfristen. Nævnet lagde i den forbindelse lagt vægt på, at den påståede skadevolder var afgået ved døden. Den pågældende blev ikke forud for dødsfaldet sigtet eller tiltalt for overgrebet.

Endvidere var det nævnets opfattelse, at sagen efter straffelovens § 93, stk. 1, nr. 2, jf. samme lovs § 232, strafferetligt var forældet, da der var gået mere end 5 år siden overgrebet fandt sted, og idet forældelsesfristen ikke forinden var blevet afbrudt, jf. lovens § 94, stk. 5.

Endelig fandt nævnet ikke, at der forelå særlige grunde til, at nævnet skulle dispensere fra 2-års fristen i offererstatningslovens § 13. Nævnet lagde i den forbindelse vægt på, at sagen var forældet såvel efter reglerne om forældelse af erstatningskrav som efter straffeloven, jf. ovenfor.

Efter en samlet afvejning af det anmeldte overgrebs karakter, ansøgers unge alder på gerningstidspunktet og på anmeldelsestidspunktet, den lange tid, der gik, før der blev indgivet politianmeldelse i sagen, det forhold, at den påståede skadevolder var afgået ved døden og ikke forinden blev sigtet eller tiltalt for overgrebet, samt reglerne om forældelse af erstatningskrav og om forældelse af straffesager og fristen i offererstatningsloven for indgivelse af ansøgning, fandt nævnet ikke, at ansøger kunne tilkendes godtgørelse i sagen.

Nævnet bemærkede, at nævnet ikke med afgørelsen havde taget stilling til, om ansøger havde været udsat for den anmeldte overtrædelse af straffeloven.

N.j.nr. 09-520-14043 En værge søgte på vegne af en 17-årig ansøger om godtgørelse for tort som følge af seksuelle overgreb i perioden fra 1997 til 2001. Forholdene blev politianmeldt, men den påståede skadevolder var i mellemtiden udrejst til Sydamerika. Han meddelte dog igennem sin advokat, at han var villig til at komme til Danmark og få afgjort sagen. Nævnet fik imidlertid oplyst, at han på tidspunktet for ansøgningen endnu ikke var kommet til Danmark.

Nævnet gav afslag på ansøgningen. Afslaget skyldtes, at nævnet fandt, at kravet var forældet, idet kravet var undergivet den almindelige 5-årige forældelsesfrist i 1908-loven. Nævnet lagde ved afgørelsen lagt vægt på, at kravet vedrørte straffelovsovertrædelser, som var forøvet i tidsrummet fra 1997 til 2001, samt at den påståede skadevolder ikke under offentlig straffesag var blevet pålagt straf. Nævnet bemærkede, at sagen kunne genoptages, såfremt der foreligger en dom i straffesagen mod den sigtede.

N.j.nr. 09-520-14321 En værge søgte på vegne af en 17-årig ansøger om godtgørelse for tort som følge af seksuelle overgreb i perioden fra maj 1995 til maj 1997. Nævnet gav afslag på ansøgningen. Afslaget skyldtes, at det ikke med tilstrækkelig sikkerhed kunne antages, at skaden var sket ved en overtrædelse af straffeloven, jf. offererstatningslovens § 1. Nævnet lagde vægt på, at Fyns Politi i 2009 opgav at rejse tiltale i sagen. Politiet lagde i den forbindelse vægt på, at videre forfølgning ikke kunne ventes at føre til, at sigtede blev fundet skyldig til straf. Politiet lagde navnlig lagt vægt på, at der mod sigtedes benægtelse ikke på nuværende tidspunkt i 2009 kunne føres det til domfældelse i en straffesag fornødne bevis.

Nævnet lagde videre vægt på, at ansøgers forklaringer ikke bekræftedes af politiets undersøgelser eller objektive spor.

Nævnet bemærkede, at fordringen endvidere var forældet såvel efter den dagældende 1908-lov, som efter den nugældende forældelseslov (3-årig forældelse), jf. lov nr. 522 af 06-06-07 med senere ændring, § 3, stk. 1, jf. § 30, stk. 1. Efter sidstnævnte bestemmelse finder loven anvendelse også på tidligere stiftede fordringer, som ikke inden den 01-01-2008 er forældet efter de hidtil gældende regler. Der var i ansøgers sag ikke oplyst omstændigheder, som gav grundlag for at anvende de særlige undtagelsesregler i nugældende forældelseslovs § 2 og § 3 om afbrydelse af forældelsesfristen.

N.j.nr. 09-520-14014 Ansøger blev som 7-årig udsat for analt samleje og anden kønslig omgængelse af sin daværende 13-årige "papbror" i en periode på knap et halvt år. Først 8 år efter fortalte ansøger sin skoleleder om overgrebene, og forholdet blev herefter anmeldt til politiet. Ansøgers "papbror" blev ikke sigtet, da han var under 15 år på gerningstidspunktet.

Da ansøger var under 18 år på ansøgningstidspunktet, valgte nævnet at se bort fra en evt. forældelse af sagen, idet det ansås for godtgjort, at der var sket en straffelovsovertrædelse. Nævnet lagde i den forbindelse vægt på, at forholdet ikke var forældet efter straffeloven, at skadevolder delvist erkendte forholdet, samt at ansøger ville være blevet tilkendt tortgodtgørelse, såfremt skadevolder var blevet dømt. Nævnet tilkendte en tortgodtgørelse på 30.000 kr., idet der blev lagt vægt på forholdets grovhed samt på, at overgrebene fandt sted inden 2002, og dermed inden taksterne for tortgodtgørelse blev fordoblet.

Bilag 1 - Oversigt over forekomsten af de enkelte straffelovsovertrædelser i 2009-2007

	2009	2008	2007
Strfl. §§ 119-121	72	78	82
Strfl. § 123	7	9	13
Strfl. § 210	21	25	26
Strfl. §§ 216-217	105	83	88
Strfl. § 218-221	10	19	11
Strfl. §§ 222-223 a	61	81	61
Strfl. § 224	49	37	60
Strfl. § 232	89	103	60
Strfl. § 237	60	31	43
Strfl. § 241	2	5	2
Strfl. § 244	1.526	1.499	1.500
Strfl. § 245	519	483	515
Strfl. § 246	8	10	17
Strfl. § 249	5	6	6
Strfl. § 252	17	17	26
Strfl. §§ 260-261	14	15	12
Strfl. § 266	18	23	17
Strfl. § 276, § 291, § 293	11	14	19
Strfl. § 279	1	0	
Strfl. § 281	1	3	3
Strfl. § 288	264	217	235
Strfl. I øvrigt	0	0	1
Andet	6	4	18
I alt	2.866 ⁴	2.762	2.815

⁴ Der er i 2009 indkommet 3.341 nye erstatningssager. Det er på 2.866 af disse sager registreret, hvilken straffelovsovertrædelse sagen vedrører. At der ikke er registreret en straffelovsovertrædelse på alle 3.341 nye sager skyldes bl.a., at det i nogle tilfælde ikke er muligt på modtagelsestidspunktet at afgøre, hvilken straffelovsovertrædelse, erstatningssagen vedrører. Det gælder navnlig ansøgninger, der ved en fejl er sendt direkte til Erstatningsnævnet og ikke – i overensstemmelse med nævnets forretningsorden – gennem politiet, og hvor nævnet derfor ikke på ansøgningstidspunktet har modtaget de relevante akter fra straffesagen.

Bilag 2 - Oversigt over tilkendte erstatninger mv. i 2009-2007 fordelt på erstatningsposter

	2009	2008	2007
Svie og smerte	10.553.092	10.919.290	11.880.352
Helbredelsesudgifter	513.482	456.287	656.249
Tandbehandling	1.389.243	1.592.891	1.741.954
Personlige ejendele	550.505	511.890	561.877
Mistede kontanter	23.800	10.498	24.185
Tingsskade	19.051	23.410	127.877
Forlængelse af uddannelse/tab af skoleår	410.000	100.000	65.930
Transportudgifter	129.496	149.972	142.191
Tabt arbejdsfortjeneste	9.018.545	10.339.213	8.523.518
Begravelsesudgifter	327.186	260.898	319.505
Overgangsbeløb	658.000	386.500	869.000
Tort	10.834.225	11.113.500	9.474.000
Krænkelsergodtgørelse	523.000	570.000	764.667
Godtgørelse til efterladte	1.625.000	1.510.000	2.813.616
Lægeerklæring, betalt af ansøger/advokat	127.068	85.892	113.458
Varigt mén	10.599.668	24.489.781	23.465.270
Erhvervsevnetabserstatning	33.162.039	45.641.916	43.682.897
Varige helbredelsesudgifter	0	0	36.892
Tab af forsørger, ægtefælle	3.456.540	1.323.890	5.862.030
Tab af forsørger, børn	1.034.197	740.965	3.443.486
Advokatudgifter	1.750.994	1.888.735	1.773.242
Andet	214.669	889.764	179.721
I alt	86.919.800	113.005.292	116.521.917

Administrative udgifter i 2009-2007:

	2009	2008	2007
Gebyr til Arbejdsskadestyrelsen	398.900	407.100	706.550
Tandlægekonsulent	24.756	31.202	57.881
Lægekonsulenter	20.721	0 ⁵	
Erklæringer betalt af nævnet	1.136.239	1.608.043	1.468.397
Andet	5.981	7.019	136.956
I alt	1.586.598	2.053.364	2.369.784

Udbetalt i alt i 2009-2007:

	2009	2008	2007
Tilkendte erstatninger og godtgørelser	86.919.800	113.005.292	116.521.917
Administrative udgifter	1.586.598	2.053.364	2.369.784
I alt	88.506.398	115.058.656	118.891.700

⁵ Af tekniske årsager kan beløbet ikke opgøres for 2008, men det drejer sig om et lille beløb i størrelsesordenen 3-5.000 kr. Beløbet er indeholdt i posten "andet".

Bilag 3 - Oplysninger om meddelte afslag i 2009

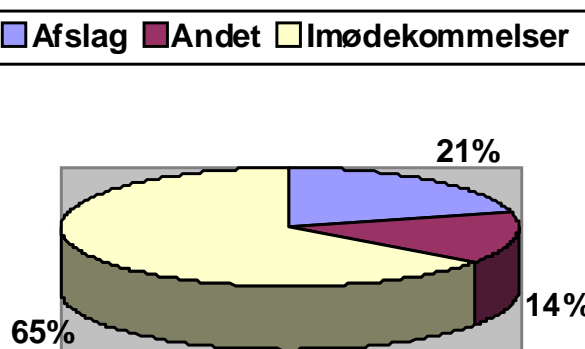
Erstatningsnævnet har i 2009 truffet 4.552 afgørelser, jf. afsnit 4.

I ca. 54 pct. af afgørelserne har nævnet i det væsentligste imødekommet ansøgers erstatningskrav, mens nævnet i ca. 21 pct. af afgørelserne har meddelt afslag. Endvidere har nævnet i ca. 11 pct. af sagerne – typisk efter at have modtaget yderligere dokumentation for ansøgers krav – tilkendt yderligere erstatning. De sager, hvor nævnet har imødekommet ansøgningen eller genoptaget en tidligere afgørelse, udgør tilsammen ca. 65 pct. af de trufne afgørelser.

De øvrige ca. 14 pct. af de trufne afgørelser, hvor nævnet hverken har imødekommet eller afslået det fremsatte erstatningskrav, drejer sig bl.a. om tilfælde, hvor nævnet ikke har kunnet tage stilling til kravet på det foreliggende grundlag, og hvor nævnet derfor har afsluttet sagen med tilsagn om genoptagelse ved indsendelse af dokumentation eller lignende for kravet (ca. 13 pct.). Endvidere drejer det sig om sager, hvor nævnet har besluttet at henlægge en erstatningssag, f.eks. fordi ansøger har oplyst, at han eller hun ikke ønsker videre foretaget i sagen (ca. 1 pct.).

Fordelingen af afgørelsestyper kan illustreres ved nedenstående figur:

Fordelingen af afgørelsestyper i procent

Bilag 4 - Oplysninger om afslagsgrunde i 2009

Blandt de afgørelser, hvorved nævnet har truffet afgørelse om afslag på erstatning, fordeler begrundelserne for afslagene sig som illustreret ved nedenstående figur:

